

SLOVENSKI NAROD

Izhaja vsak dan popoldne izveniš nedelje in praznike. // Inzerati do 80 petih vrst à Din 2, do 100 vrst à Din 2.50, od 100 do 300 vrst à Din 3, večji inzerati petih vrst Din 4.—. Popust po dogovoru, inzeratni davek posebej. // „Slovenski Narod“ velja mesečno v Jugoslaviji Din 12.—, za inozemstvo Din 25.— // Rokopisi se ne vračajo.

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
LJUBLJANA, Knafljeva ulica št. 5
Telefon: 31-22, 31-23, 31-24, 31-25 in 31-26.

Podružnice: MARIBOR, Grajski trg št. 7 // NOVO MESTO, Ljubljanska cesta, telefon št. 26 // CELJE, celjsko uredništvo: Strossmayerjeva ulica 1, telefon št. 65; podružnica uprave: Kocenova ul. 2, telefon št. 190 // JESENICE: Ob kolodvoru 101 // SLOVENJ GRADEC, Slomškov trg 5 // Pošta hranilnica v Ljubljani št. 10.351.

Mednarodna napetost vedno hujska:

Priprave za prevrat v Gdansk

Po zadnjih vesteh so začeli narodni socialisti kopičiti v Gdansk orožje in municijo ter graditi utrdbe — V proglasu prebivalstvu napovedujejo za prihodnje tedne odločilne dogodke in priključitev Gdanska Nemčiji — V Varšavi, Parizu in Londonu računajo z resnimi zapletitvami morda že v prvi polovici julija

London, 1. julija. br. Iz Gdanska prihajajo vedno bolj alarmantne vesti o pripravah narodnih socialistov za prevrat in priključitev Gdanska k Nemčiji. Po vesteh, ki jih je sprejelo zunanje ministrstvo, kopičijo Nemci v Gdansk ogromne količine vojnih potrebščin in se sploh pripravljajo na okupacijo gdanskega ozemlja. V Gdansk prihajajo vsak dan novi »turisti«, ki se takoj po prihodu pretvorijo v člane zbora prostovoljcev, ki se snuje v Gdansk kot nekaka vojaška organizacija gdanskega senata. V ta zbor so pozvani vsi mladeniči od 16. do 20. leta starosti, ki stalno prebivajo v Gdansk, s »turisti« iz Nemčije pa se bo število članov tega zbora izpolnjevalo tako dolgo, da bo doseglo 100.000 mož.

Skrivno dovažanje orožja in municije

Preko vzhodne Prusije in po morju dovažajo neprestano orožje, municijo in druge vojne potrebščine. Ti transporti gredo vedno samo ponoči. Iz vzhodne Prusije prevažajo orožje in prostovoljce v zaprtih tovornih avtomobilih in v vozovih za pohištvo, po morju pa na nemških, španskih in italijanskih trgovskih parnikih. Po dosedanjih ugotovitvah so na ta način spravili v Gdansk že blizu sto topov raznih kalibrov. Dalekostrelne topove so namestili na taklo zvanem Skofovem hribu, kamor je od včeraj dalje zabranjen vsak dostop civilistom in tujcem. Vse dohode na hrib so zasedli SA- in SS-oddelki.

Kako nameravajo izvesti prevrat

Po načrtu, ki je bil izdelan za izvedbo prevrata v Gdansk, bo v kratkem sledil obisk nekake visokega nemškega funkcionarja.

Ob priliki tega obiska bodo prirejene velike manifestacije za Nemčijo, takoj nato pa bo gdanski senat sklenil in formalno proglasil priključitev Gdanska k Nemčiji in pozval Nemčijo, naj s svojo vojsko zasede gdansko ozemlje. Na ta način bi se naj izvršil prevrat docela na notra-

njo pobudo Gdancev samih brez vmešavanja Nemčije, ker mislijo, da tako ne bodo imeli povoda za intervencijo niti Poljska, niti Anglija in Francija, s katerimi upajo, da bi se po izvršenem činu »že dosegel kak sporazum.

Proglas gdanskemu prebivalstvu

Glavno glasilo gdanskih narodnih socialistov »Danziger Vorposten« je objavil proglas na prebivalstvo Gdanska, v katerem pravi, da je baš v prihodnjih tednih treba ohraniti mirne živce in hladno kri. Prebivalstvo naj se zaradi ničesar ne vznemirja, ker bo vse, kar se bo zgodilo, služilo samo enemu cilju: izvojevanju svobode in vrnitvi v domovino. Proglas tudi naglašja, da bo sklep o tem kmalu objavljen, čeravno točen datum še ni določen. V pomirjenosti javnosti, ki se zelo boji reakcije na strani Poljske, navaja proglas, da se Poljske ni treba bati, ker je mnogo bolj slabotna, kakor pa se na prvi pogled doždeva. Proglas končuje z besedami: Prepričani smo, da se bo kaj kmalu izkazalo, kako malo sta Anglija in Francija pripravljene, v odločilnem trenutku podpreti poljsko oholost.

London, 1. julija. br. V pretekli noči je izdala poljska vlada komuniké o ustanovitvi prostovoljnega zbora v Gdansk, ki ga bodo sestavljali narodni socialisti v starosti 16 do 25 let, o zaloga živca, ki se kopičijo po vseh gdanskih skladiščih, o topovih, ki so jih vtihotapili na gdansko področje iz Vzhodne Prusije in jih tudi že razpostavili na nekaterih krajih južno od Gdanska. Vse to ne pušča več nobenega dvoma o tem, kako resno se razvija položaj. Kljub vsem nasprotnim vestem je popolnoma jasno, da se nekaj pripravlja. V Vzhodni Prusiji in v Pomorjanski se koncentrirajo veliki oddelki nemške vojske, prav tako kakor pred prvo češkoslovaško krizo.

Angleški poslanik v Varšavi Cunard je bil brzojavno pozvan v London in je včeraj popoldne z letalom zapustil Varšavo. Prav tako je bil tudi francoski poslanik Noel pozvan na poročanje v Pariz.

Poljaki mirno čakajo

so pa pripravljeni takoj nastopiti v zaščito svojih pravic

Varšava, 1. julija. e. Čeprav v Varšavi vedo, da se v Gdansk organizirajo dobrovoljni zbori, z največjo hladnokrvnostjo gledajo na razvoj situacije. Po zadnjih vesteh grade Nemci z vso naglico lesene vojašnice za vojsko in pripravljajo vojaške uniforme za ljudi, ki prihajajo iz Vzhodne Prusije, zbira se rezervna hrana in neprestano se dovažata tudi vojni material. Okrog Gdanska so začeli graditi tudi utrdbe. Na bližnjem hribu so postavili protiletalski topovi. Po najnovejših vesteh iz Gdanska se na vseh sestankih narodno-socialistične stranke v Gdansk in okolici množijo govori, v katerih govorniki odkrito naglašajo, da bo Gdansk v najkrajšem času priključen Nemčiji.

Kljub vsem tem vestem pa vlada v Varšavi popoln mir. Smatrajo sicer, da se v Gdansk nekaj pripravlja, vendar vzbuja začudenje samo to, da so te priprave tako javne. Zato se marsikdo sprašuje, ali gre za organizacijo majhnega puča ali samo za poizkus, da se izvoze Poljska, da bi aktivno intervenirala. V političnih krogih prevladuje mnenje, da je namen vse te koncentracije v Gdansk izvesti Poljsko h kakemu nepremišljenemu dejanju.

Zunanji minister Beck, ki se je mudil več dni v notranjosti države, se je glede na večjo mednarodno napetost včeraj vrnil v Varšavo in je imel več konferenc s svojimi sodrujci. Zastopnik vlade je dal listom naslednjo izjavo:

Velja ohraniti popolno hladnokrvnost in se ne dati izvesti. Če bi pa medtem Gdansk pokazal kakšno iniciativo, je poljska vlada pripravljena na protukrepe. Ni treba imeti nobenega dvoma, da se na vso moč nasprotujemo v Gdansk

ali zunaj smatralo za casus belli, kakor se to vidi tudi iz izjave lorda Halifaxa.

Mnenje v Parizu

Pariz, 1. julija. e. Položaj glede Gdanska povzroča precejšnjo zaskrbljenost v Parizu. Vest, ki prihaja od tam, niso povoljnejše od dosedanjih. Tu prevladuje mnenje, da vse priprave v Gdansk nimajo namena neposredne akcije, temveč da gre le za demonstracijo, da bi se napravil vtis na Poljsko in njene zaveznice. Glavna akcija se pripravljala šele za avgust. Toda to mnenje je v Parizu osamljeno. Nasprotno, večji del tukajšnjih političnih krogov sodi, da se v Gdansk pripravljajo dogodki, ki utegnejo imeti zelo dalekosežne posledice.

Izredna seja francoske vlade

Pariz, 1. julija. i. Glede na zaostrenost položaja v Gdansk in splošno napeto mednarodno politično situacijo je za danes sklicana izredna seja francoske vlade pod predsedstvom predsednika republike. Na seji bo poročal zunanji minister Bonnet o mednarodnem položaju, minister za narodno obrambo glede uporabe nadaljnjih 15 milijard frankov za narodno obrambo.

Rusija se pripravlja

Moskva, 1. julija. br. Poleg ruske vojske in letalstva pripravlja velike vojne vaje tudi rusko vojno brodogradništvo. Na Tihem oceanu so se v bližini Vladivostoka vaje že pričele. Na Črnem morju se zbira rusko vojno brodogradništvo. Prav tako se je zbra-

lo že vse vojno brodogradništvo na Vzhodnem morju

London, 1. julija. i. Angleški minister za municijo je imel včeraj v Glasgowu velik govor, v katerem je podčrtal, da se bo Anglija uprla vsaki akciji, ki bi temeljila na sili. Anglija je dozdaj kljub vsem izpadom ohranila svoje dostojanstvo in svoj mir, čeprav jo skušajo slikati kot slabotno in jo smešijo. Toda vedeti je treba, da imata tudi potrpežljivost in dostojanstvo Chamberlaina in lorda Halifaxa svoje meje. V primeru napada se bo Anglija krepko postavila v bran in prav tako bo krepko reagirala tudi v primeru agresivnosti drugih držav.

Novi vpoklici v Angliji

London, 1. julija. e. »Daily Mail« javlja, da vplivni konservativni krogi

Tajni sestanek Mussolini-Hitler

Po obisku na Reki je Mussolini odletel v Monakovo in se sestal s Hitlerjem

Rim, 1. julija. br. V dobro informiranih rimskih krogih se uporno vzdržujejo vesti, da sta se preteklo nedeljo tajno sestala Mussolini in Hitler. Mussolini je po obisku na Reki odletel s svojim letalom v Monakovo, odkoder se je z avtomobilom odpeljal na Berchtesgaden, kjer se je sestal s Hitlerjem. Razgovor obeh diktatorjev je trajal nad

izvajajo pritisk na Chamberlaina, da bi bili poleg letnika 20., ki je že pod orožjem, vpoklicani pod orožje tudi letniki 21., 22., 23 in 24. Z vpoklicem teh letnikov bi bila povečana aktivna angleška vojska za 1 milijon mož.

Ameriški poslanik v Londonu odgodil pot v Washington

New York, 1. julija. br. Ameriški veleposlanik v Londonu Kennedy, ki bi imel danes z letalom odpotovati, je odložil svoje potovanje v Washington zaradi razvoja evropskega političnega položaja v zadnjih 24 urah. Ameriški veleposlanik je imel včeraj več telefonskih pogovorov s predsednikom Zedinjenih držav Rooseveltom in zunanjim ministrom Hullom.

Obisk Kjusteivanova v Berlinu

Mušanov gre v Pariz in London

Sofija, 1. julija. o. Ministrski predsednik Kjusteivanov odpotuje v ponedeljek na službeni obisk v Berlin. Formalno gre za vrnitev obiska, ki ga je pred dvema letoma napravil v Sofiji tedanji nemški zunanji minister Neurath. Predsednik sobranja Mušanov je za nedoločen čas odgodil svoj nameravani obisk v Parizu in Londonu. V političnih krogih zatrjujejo, da je prišlo do odgoditve na izrecno intervencijo nemške vlade, ki ne bi želela, da bi obisk Mušanova zbudil vtis, kakor da vodi predsednik sobranja v Parizu in Londonu po-

litične razgovore istočasno, ko se mudijo ministrski predsednik na uradnem obisku v Berlinu.

Sofija, 1. julija. b. Iz zanesljivega vira se doznava, da bo predsednik sobranja Mušanov v kratkem obiskal London. Njegov londonski obisk se sicer označuje kot obisk zasebnega značaja, toda nobenega dvoma ni, da bo Mušanov, ki velja za enega izmed najboljših spretnih bolgarskih politikov, izkoristil svoje bivanje v Londonu za važne politične razgovore.

Naslednik dr. Spaha

Sarajevo, 1. julija. e. Snoci po pogrebu dr. Mehmeda Spaha so se zbrali vsi poslanci in senatorji muslimanske stranke iz Bosne in Hercegovine. Sestanku je predsedoval dr. Halidbeg Hrasnica. Po kratkem medsebojnem razgovoru so poslanci in senatorji soglasno sklenili, da kot političnega naslednika pokojnega dr. Spaha izvolijo ministra brez portfelja dr. Džafara Kulenovića. Na konferenco je prišel tudi ministrski predsednik Dragiša Cvetković, ki je imel kratek govor v spomin pokojnega dr. Spaha, hkrati pa je izrazil svoje prepričanje, da bo njegov naslednik sledil politiki pokojnika in bo na ta način zagotovil uspešno nadaljevanje dosedanje politike JRZ. Po govoru predsednika vlade se je minister Kulenović zahvalil za izkazano mu zaupanje, podarjajoč, da bo vedno nadaljeval politiko dr. Spaha. V istem smislu je podal izjavo tudi novinarjem. Glede hrvatskega vprašanja je izjavil, da sedaj o tem ne more ničesar reči, vendar globoko veruje v sporazum.

Pogajanja v Moskvi

Pariz, 1. julija. p. Po vesteh iz londonskih virov vsebujejo poslednji francosko-angleški pogoji za pogodbo z Rusijo, ki so bili predvčerajšnjim izročeni Moskvi jamstva za 10 držav. Te države so: Finska, Estonika, Letonska, Poljska, Rumunija, Turčija, Grčija, Švica, Nizozemska in Belgija. Glede na to bi v novi pogodbi odpadel tajni protokol o garancijah za baltičske države. Ker predlogi, kolikor morete upoštevati vse želje Moskve, se pariški diplomatski krogi nadejajo, da bo sedaj prišlo do končnega sporazuma.

London, 1. julija. i. Londonski poročevalec »Nieuwe Rotterdamse Kurier« javlja, da je Anglija poslala v Moskvo nove predloge glede Nizozemske in drugih držav

Postani in ostani član Vodnikove družbe!

Henlein in novi položaj Češke in Moravske

Praga, 30. junija. AA. (DNB). Pokrajinski voditelj in namestnik Konrad Henlein je včeraj uradno obiskal glavno mesto protektorata Češke in Moravske. Snoci je imel govor, v katerem je med drugim dejal, da Nemčija smatra sedanje stanje za definitivno in nespremenljivo, v kolikor se nanaša na odnose med Češko in Moravsko ter Nemčijo. Nemčija nikoli ne bo več dovolila, da bi se Češka in Moravska ali najmanjši prostor, kjer prebiva češki narod, zlorabil v svrhu načrtnega ogrožanja nemških življenjskih pravic ali izvajanja imperialističnih namenov gotovih veselil. Pač pa bo Nemčija spoštovala narodnost Čehov ter pomagala ohraniti lastno življenje češkega naroda. Našla se bo najboljša in najplodnejša oblika prijateljskega sodelovanja in medsebojnega spoštovanja med nemškim in češkim narodom. Nemci ne bodo delali s silo in cinizmom proti češkemu narodu. Čehi bi se morali iz zgodovine učiti ter imeti hrabrost postopati konsekvntno. Potrebno je oboževati se tudi duhovno. Nemški narod je pripravljen pozabiti vse sovraštvo iz Beneševе dobe. Ta doba, je končal Henlein, se mora popolnoma likvidirati.

Usodne poplave na Grškem

Atene, 1. julija. w. Nad 10 ur trajajoči nalivi so povzročili v pokrajini Lania v južni Tesaliji katastrofalne poplave. Zeleniška proga Atene-Solon je na več krajih poplavljen, tako da je prekinjena zveza Grčije z balkanskimi državami in s srednjo Evropo. Tri vasi so popolnoma uničene. Po dosedanjih ugotovitvah je 8 ljudi utonilo. Poginilo je tudi mnogo živine.

Borzna poročila.

Curib, 1. julija. Beograd 10, Pariz 11.755, London 20.78, New York 444, Bruselj 75.47, Milan 23.36, Amsterdam 235.62, Berlin 178.12, Praga 15.10, Varšava 83.62, Sofija 140, Bukarešta 125.

Politični obzornik

O latinici in cirilici

Jovan Subotić je v književnem listu »Zvezdica«, ki je izhajal v Zadru, leta 1863 napisal med drugim tudi tole:

»Dvojne so črke, s katerimi pišejo Jugoslaveni: azbuka (cirilica) in abeceda (latinica). Prvo uporabljajo v vzhodnih pokrajinah, drugo pa v zapadnih. V preteklosti je to razliko delala tudi vera: katoliki so namreč pisali samo z abecedo, pravoslavni pa z azbukom. No, v zadnjem času je — hvala Bogu — nastal razveseljav preokret in danes imamo že mnogo ljudi, ki pišejo s to in ono pisavo. Sicer pa, dokler se ne bo splošno sprejela ena pisava, nam cirilica in latinica ne smeta biti zapreka v našem razvoju. Naj vsak piše s cirilico ali latinico, kakor mu je drago, ali pojmi, mišli in čustva se nam morajo razvijati v duhu bratske ljubezni, sloge in duševnega edinstva, v duhu bratske vzajemnosti in pobratimstva. Ako izvajamo par črk se cirilica po obliki prav malo razlikuje od latinice. Mislim, da zadostuje žrtvovati samo osem dni onemu, ki zna čitati latinico, da se nauči tudi cirilice, in obratno. Ako pa bi se mi vsi naučili obeh pisav — latinice in cirilice, kako velika korist bi to bila za našo književnost... Najžalostnejša je resnica, da nas je v preteklosti razlika vere nemočno in usodno cepila, nam zadala težke rane in nas zavrnila v duhovnem delovanju in napredovanju. Mi spoznavalci enega nebeškega učitelja smo gledali drug na drugega huje kakor sovražniki, razbračali smo se enokrvni bratje in pozabili na svoje bratstvo. Odtod se je potem rodil duh preziranj, duh sovraštva, sebičnosti, kljubovalnosti, razdora in prepira. Vera je podlaga moje duše meni, a tvoje tebi. Vsakdo je za svojo vero odgovoren samo Bogu samemu! Kje je več dogmatičnih razlik, kakor pri Nemcih? A kdo more trditi, da danes te razlike zavirajo Nemce v njihovem skupnem razvoju, v njihovem narodnem napredovanju? Čas je že, da bi začeli ceniti in spoštovati drug drugega oltarje in da bi kot kmeti očesa čuvali, da bi se ne dotikali onega, kar je moji ali tvoji duševnosti sveto in nanjo naslonjeno... Vse to velja še danes, dasi je Subotić te besede napisal že skoraj pred osemdesetimi leti.

Simon Gregorčič in dr. Tuma

V katoliški reviji »Dejanec«, ki jo urejuje in izdaja profesor Edvard Kocbek, zavrača dr. Anton Breclj v posebnem članku trditve pokojnega dr. Henrika Tume (iznešen v knjigi »Spomini, misli in izpovedi«), češ da je bil pesnik Simon Gregorčič vdan pijaci in zapustil sina-bebca. Dr. Breclj piše: »Bil sem v stikih z vso gorisko družbo v mestu in v Vipavski dolini, družbi, ki je doživljala v svoji sredi pesnika od mladeniških let do njegovega konca in ga poznala do mozga. Vsa ta pisana družba, ki se je med seboj zelo pridno obdržala in norčevala, je Gregorčiča spoštovala iskreno in neomejeno kot pesnika po božji milosti, kot vzornega duhovnika, kot kremenitega, značajnega moža z zlatim srcem in otroško preprostostjo. In takega vlega človeka slika dr. Tuma kot zapitost slabiča in mu podtika v dokaz zapitosti sinabebca! Simon Gregorčič, v življenju prav tako rahločuten in tankovesten kakor v pesmih, naj je zanemarjal svoje očetovske dolžnosti do lastnega otroka?... Ko bi imel pesnik zares otroka in takega otroka, bi ga bili Gradiščani, če ga ni primerno oskrbel oče, iz spoštovanja do očeta spravili v zavetišče za take nesrečnike, ne pa pustili, da se javno potika v neobleganem stanju... Takoj sem sklenil, da po svojih močeh poskusim pesniku javno storjeno krivico popraviti javno in z dokazili zavrniti krivično žalitev. Obrnil sem se do mnogih prijateljev in znancev, proseč jih pomoči... Vsi so se zgrajali sprčo dr. Tumovega pisanja in ga obsojali kot izmišljotino, nihče ni vedel nič ne o pesnikovem otroku, ne o gradiščanih bebcu...« — Dr. občevali, ki pa vsi izključujejo možnost, da Breclj navaja nato izjave raznih uglednih osebnosti, ki so pesnika poznali in z njim občevali, ki pa vsi izključujejo možnost, da bi bilo to res, kar je o Simonu Gregorčiču napisal dr. Tuma. — Tudi mi smo se obrnili na g. dvor. svet. M. Gabričiča, ki ni samo dobro poznal pesnika, marveč je bil tudi njegov osební prijatelj, z vprašanjem, kaj on misli o dr. Tumovi trditvi. Tudi on z vso odločnostjo izključuje, da bi bila v dr. Tumovem pripovedovanju o Gregorčiču tudi le senca resničnosti! Zagotovo je, kaj je dr. Tuma napotilo, da je vrgel kamen na pesnikov grob.

Samo do mej Rusije

Kakor posnemamo po sarajevski »Jugoslovenski politiki«, piše »Westdeutscher Beobachter«: »Z ozirom na to, da hoče angleška politika uničiti nacionalsocialistično državo, izjavljamo kategorično, da Nemčija nima namena, da bi se iz ideoloških moti-vo pretepala z Rusijo. Rusija ni kriva, da je bila sklenjena nemško-italijanska vojaška zveza, s katero je bila Nemčiji dana svoboda, da spoštuje pokrajine sovjetske Rusije, pač pa sta to zakrivila Anglija in Rusija. Nemški življenjski prostor preneha na ruskih mejah. S Poljsko, a ne z Rusijo ima rajši svoj spor.«

Druga desetletnica meščanske šole v Ljutomeru

Naraščanje števila učencev šole dr. Frana Miklošiča — Razne potrebe

Ljutomer, 30. junija

V prieliki metropoli, v našem lepem Ljutomeru, proslavlja državna meščanska šola dr. Frana Miklošiča, letos drugo desetletnico svojega obstoja. Meščanska šola, ki je kmetički tip te srednje šole, pripravila našo priredbo mladino za bodoče poklice in za nadaljnji študij. V dvajsetih letih je izšlo iz te šole mnogo učencev, ki so se posvetili raznim inteligentnim poklicem, posebno učiteljskemu, še več pa je svoje znanje oziroma študij poglobilo v raznih strokovnih šolah, največ kmetijskih in so danes odlični svetovalci naših kmetijev, vinogradnikov itd. Mnogo jih je odšlo v obrt in pa na svoje domove, kjer s pridom uporabljajo pridobljeno znanje in vseh panogah obrtništva, trgovstva in kmetijstva.

Tako vidimo, da je meščanska šola v Ljutomeru velike važnosti za naša inteligentni, obrtniško-trgovski in kmetijski stan. Poleg tega je tudi varišče prosvete in kulture, kajti baš oni, ki obiskujejo meščansko šolo, so pozneje neumorni javni delavci na polju prosvete, kulture in nacionalne stvari.

Drugo desetletje Ljutomerske meščanske šole je poteklo brez vidnih in večjih zunanjih sprememb. Okrajna posojilnica v Ljutomeru je bila skoro ves čas lastnica tega šolskega posloplja, kljub temu, da je posloplje in šola drževal poseben upravni odbor. Baš radi tega se ni mogla tako uspešno razvijati, kakor to predvidevajo učni načrt in pa razne druge potrebe. Vedno nujnejše je postajala potreba, da se posloplje poveča, da se pridobijo novi razredi in drugi prostori. Šola nujno rabi ravnalno, delavnico za deska in dekliška ročna dela, učilnico za fiziko, šolsko kuhinjo, večje kabine in končno še stanovanje za ravnatelja ter še razne druge potrebne prostore. Ob dvajsetletnici, to je v letošnjem šolskem letu, je posloplje končno prišlo v last občine Ljutomer in s tem je izpolnjen prvi pogoj za povečanje posloplja, čigar vzdrževanje je vedno dražje.

Večje izpremembe so se pojavljale pri številu učencev. Število je v prvem desetletju stalno naraščalo in doseglo 1.1926/27

višek 188 vpisanimi učenci. V drugem desetletju je pa pričelo padati in je doseglo 1934/35 minimum s 137 učenci. Na to padanje števila učencev je vplivala predvsem uvedba šolnine. Poleg tega pa še pojav splošne gospodarske krize, prav posebej pa še kriza našega kmetijstva ter pogoji za sprejem absolventov meščanske šole v druge šole. Tako je bilo ukinjeno sprejemanje absolventov meščanskih šol na učiteljske, odkoder je ta zavod črpal največ materiala in to najboljše. Od 1.1935/36 pa je pričelo število učencev spet naraščati in je ob sklepu drugega desetletja doseglo spet maksimum v 1.1935/36 s 187 učenci.

Zelo nepovoljno vpliva na pouk, kakor tudi na razvoj šole stalno menjavanje učitelstva. Iz seznama je razvidno, da je v drugem desetletju odšlo 16 učnih moči (razen katehetov), dočim jih je prišlo samo 13. Povprečno pridejo na eno šolsko leto tri spremembe in je skoraj ves čas bil učiteljski zbor nepopoln. Samo dve učni osebi sta ostali celih 10 let na svojem mestu. Posebej v zadnjem šolskem letu je bilo pomanjkanje učnih moči občutno. Šola je imela pet oddelkov, a samo štiri učne moči (brez veroučiteljev), šele v drugi polovici meseca aprila je šola dobila potrebne učne moči. Tako je bilo zelo oteženo in je zaradi tega z dovoljenjem prosvetne oblasti izostala telovadna nastop in razstava. Tudi proslava 20-letnice obstoja šole se je preložila iz istih vzrokov na začetek prihodnjega šolskega leta.

V letošnjem šolskem letu je bilo vpisanih 106 dečkov in 81 deklic to je skupno 187 učencev. V četrtem razredu je bilo 17 dečkov in 11 deklic to je 28 učencev. Završni izpit je položilo: 1 z odličnim uspehom, 11 s prav dobrim uspehom, 8 z dobrim uspehom, 2 sta bila reprobirana za dva meseca, 1 pa za 1 leto.

Tudi v ostalih razredih so uspehi zelo dobri in je mnogo učencev izdelalo razred z odličnim in prav dobrim uspehom.

Med šolskim letom je bilo več poučnih in zabavnih ekskurzij, kjer so učenci praktično izpopolnjevali svoje znanje.

Na šoli so delovale sledeče mladinske organizacije: PRK, pri katerem so bili članje vsi učenci. Vsak razred je imel poseben odbor. Za božično je PRK priprave 396 din, prispeval je revnim učencem ob ekskurzijah, otirbel nekaterim daroval, prispeval za ... revnim in plačal dvema vso vožnino v šolo. Pod okriljem PRK je bila lepa materinska proslava, in je vzdrževal stike z drugimi sličnimi organizacijami. Vsi učenci so bili tudi člani Podmladka Jadranske straže. Skupno s PRK je poslal štiri albume našim izseljencem. 30. X. 1938 je bil svečano proslavljen Jadranski dan. G. Pirnat iz Ljubljane pa je imel lepo sklopično predavanje o naši vojni mornarici. Glede telesne vzgoje omenjamo, da so učenci telovadili v šolski telovadnici, in tudi na šolskem igrišču, ki je blizu šole. Pri Sokolu je telovadilo 78 učencev pri FO pa 23. Mladinski pevski zbor je šel 80 pevcev (k) in je nastopil pri raznih proslavah. Kolo Jugoslov. sester in PRK sta vzdrževala šolsko kuhinjo in je prejemalo v februarju in marcu 20 učencev opoldan juho. Na šoli obstoja učiteljska knjižnica (862 del) dijaška (253 del) ter mnogo knjig za uhožne učence (366). Tudi zbirka učil in slik je lepa, a še premajhna.

Stiki med šolo in domom so zelo živahni, rediteljski sestanki, ki je bil 30. IV. je imel 64 udeležencev.

Upravni odbor, ki je skrbel za šolo je sestavljen tako: Predsednik: Slavko Franc, župan, poslovodja in blaginjak Bankart Jan ravnatelj, člani: Maks Ledenik in Karla Janko (za Ljutomer), Magdič Franc (za Križevce), Stajnik Anton (za Cezanjeve), inž. Kosmač Janez (za Radence) in Snaj Franc (za Radgona). Proračun je Ravnateljstvo in učiteljsko meščanske šole v Ljutomeru se zaveda svoje naloge, zato poučuje našo mladino strogo v nacionalnem duhu in v duhu verske strpnosti, kar je za našo območno pokrajino velike važnosti. Šoli k dvajsetletnemu jubileju iskreno čestitamo in želimo, da bi bili ob tridesetletnici vsi njeni načrti za bodočnost uresničeni.

z Murskega polja

— Svinjska kuga in rdečica. V Ljutomeru, in okolici razsajata svinjska kuga in rdečica. Mnogo živali so morali zaklati, nekaj jih je tudi poginilo. Čudno, da ljudje preštev ne cepijo proti tej nevarni bolezni.

— V štrigovi urejajo nov kataster. Občina štrigova do sedaj ni imela svojega posestnega katastra. Pred vojno je sicer obstajal kataster, a je bil po prevratu uničen. Sedaj so pričeli z merjenjem in bodo popravili preproben posestni kataster.

— Zaključni pomladne sezone sokolskega kina v Ljutomeru. V soboto zaključni sokolski kino v Ljutomeru svojo pomladansko sezono s prekrasnim barvanim filmom Ramona. Kino v Ljutomeru je velika kulturna pridobitev. Mnogo ljudi je posetilo predstave. Odbor na se je potrdil, da je predvajal samo dobre in izbrane filme. Pred vsakim filmom se je predvajal »Foxov« zvočni tekdin, tako, da so obiskovalci kina razne svetovne dogodke videli tudi na platnu. Kino v Ljutomeru je rentabilno podjetje in je azilno sokolsko društvo s to pridobitvijo ne samo kulturno in prosvetno delovalo, ampak tudi razširilo svojo propagando, tako, da je privabilo v svoj dom ljudi, ki se niso bili tam.

— Gostovanje prvakov ljubljanske drame. V torko zvečer so gostovali v Ljutomeru prvaki ljubljanske drame Danilova, Levart, Danilo in drugi. Igrali so Simonov »Atentat« na odru v Sokolskem domu. Igra je bila res zanimiva in dovršeno igrana. Le žal, da je bilo malo publike, to pa zato, ker so se razne prireditve nakupile.

— Proslava Vidovega dne. Po vseh šolah in tudi sokolska društva so priredila proslave Vidovega dne, v spomin na nesrečno bitko na Kosovem polju pred 550 leti. Obenem pa je bila proslava posvečena na 25 letnici sarajevske atentata, s katerim je Gavril Princip otvoril pot v našo svobodo. Po vseh cerkvah so se brale maše za žrtvce za padle vojake. Zaprla pa so se tudi vseh naših šol in pričelo so se velike počitnice.

— Priprave za gasilski kongres. Naši gasilci se zelo vneto pripravljajo za kongres, ki bo avgusta meseca v Ljubljani. Radi kongresa so v juliju in avgustu prepevane vse gasilske tembe.

— Uničevanje vran in srak. Lovsko društvo je v križevskem lovstvu organiziralo zatiranje vran in srak, ki povzročajo precejšnjo škodo na divjačinah in na poljskih posevkih. Poleg zastrupljanja z zastrupljenimi jajci so razpisali nagrade za jaja in kljune vran in srak. Vsak, ki je prinesel kljun vrane ali srake, ali pa jajca iz gnezda, je dobil za vsak komad pol dinarja. Tako je bilo uničenih preko 1000 jaje in živali, ki so se baš v križevskem lovstvu silno razmnožile.

— Postajališče na Griavi. O tem smo v »Slovenskem Narodu« že poročali. Kakor smo sedaj izvedeli, je tozadevna prošnja o gradnji postajališča na Griavi, na progi Ljutomer Murska Sobota, že v prometnem ministrstvu in ljudje upajo, da bo kmalu rešena. Vsaj tako je obljubljen!

— Dom »Matije Gubca« bodo v nedeljo 3. julija otvorili pri Sv. Juriju ob Stavnici. Dom je zgradilo društvo kmetijskih fantov in deklet in se v njem vršijo tudi sokolske in druge narodne prireditve. Je zelo lep in stoji blizu Kreftove gostilne. Otvoritev bo zelo svečana in bo takrat pri Sv. Juriju velik narodni, kmetički praznik.

— Zbor Cirilmetodjarjev v Ljutomeru bo v nedeljo zelo svečan. Za zbor se vršijo razne priprave, tako, da bo prielika metropola dostojno sprejela v svojo sredo pionirje naše narodno obrambne organizacije.

— Maturanti 1924 maribor. učiteljska obhajala 15letnico v ponedeljek 3. julija. Ob 8. uri naša v franc. cerkvi nato zaključila v Nar. domu, ob 10.15 z vlakom v Ljubljano.

— Knjižnica Pedagoške centrale od 3. julija do 15. avg. se postuje.

Potreba nove šole v Sp. Dobravi

Deca iz Sp. Dobrave bo v novem šolskem letu vendar morala v šole v Razvanje

Tezno, 29. junija.

Zadeva glede obiskovanja šoloobvezne dece iz Sp. Dobrave (Abesinije), to je naselbine vzhodno Tezna na obeh straneh Ptujске ceste, šole na Teznu, je že več let težaven problem kr. šol. odbora na Teznu in občine Hoče. Deca bi morala posecati šolo v Razvanju, ker spada naselbina v razvanski šol. okoliš in pravno občino Hoče. Šola na Teznu pa je blizu in je bilo še pred leti teh otrok tudi prav malo. Naselbina pa se je leto za leto neverjetno širila radi nizke cene stavbiš in radi ugodnejših gradbenih pogojev. Šola na Teznu se je morala dozdaj, vendar pa je imela še zmerom premalo prostora, saj je naraslo končno število dece iz te naselbine skoraj na 200.

Občina Hoče se je branila prispevati znesek za vzdrževanje šolskega posloplja in dozidavo, kakor je zahteval kr. šol. odbor. Končno se je postavil kr. šol. odbor na stališče, da ima edini odločati o sprejemu dece iz drugih šol. okolišev in je, kakor je naglasil predsednik kr. šol. odbora g. Kovarčič Alojz ob koncu vidovdanske proslave, tudi v tem sklepu uspel. V novem šol. letu bodo morali torej otroci iz Sp. Dobrave, ki jih je sedaj blizu 200 brez naveden, v šolo v Razvanje, morda celo k Sv. Miklavžu, če jih bo za Razvanje preveč. Dejstvo je, da je zidanje nove šole v Sp. Dobravi, kjer ima občina Hoče že kupljeno zemljišče, nujna potreba. Kako stališče bodo v tem oziru zavzeli starši, pa je zopet drugo vprašanje.

Sokolska misel v srcih naših mejašev

Ob jutrišnjem sokolskem nastopu v Selnici ob Dravi

Maribor, 30. junija

Sokolsko društvo Selnica ob Dravi, stara predvojna postojanka, vrši svoje viteško delo na mejem Kobanškem. Kakor v času pred svetovno vojno, tako tudi sedaj, liho in skromno, a zato uspešno vstaja, je misel sokolstva v srcu naših mejašev. Duh sokolske mladine na meji govori vsakomur, da je močna in velika celina občestva je v stanju očuvati poznejšim rodom, našo največjo svetinjo, milo domačo govorico in grudo.

Trdno hodimo po potih naših prednikov idealistov predvojnih selniških Sokolov, ki se v takratnih tihosti niso plašili povedati tujim mogočnikom, da smo in ostanemo list jugoslovenskega naroda. To prepričanje je hotel bes tujcev v najtežjih trenutkih, ko je pričela strahovita krvava igra.

docela streti in pokončati. Resnica je, da so mnogi člani predvojni selniški Slovenci morali pogniti zapore v Mariboru, Gradcu in na Dunaju ter prenesti težke muke duševnih in telesnih bolečin, trpeti gospodarske škodo. Kljub temu pa je ostal sokolski duh v njih neomajen.

Z vednim očesom zremo v bodočnost. Fantje in dekleta, ki dnevno opravljajo najtežja dela, pohitijo z veseljem v večernih urah k Sokolu, kjer v prostovoljni disciplini in delu bistrijo svoj um in krepijo svoje telo. Mnogo truda in časa so žrtvovali in sedaj upajo, da bodo razveselili vse sokolske pripadnike, ko bodo pokazali plod poštovnega dela na svojem letnem nastopu v nedeljo 2. julija 1939 ob 15. na letnem telovadišču v Selnici ob Dravi.

Zdravo!

Mariborske in okoliške novice

— Zaključni izpiti na enoletnem trg. tečaju »Hermes« v Mariboru. Zaključni izpiti na tem tečaju so se vršili pismeni od 15. do 17. ustni pa od 26. do 28. junija. Predsedoval je ravnatelj drž. trg. akademije g. Modic Peter. Prisostvovali pa so ustnim izpitom tudi člani Slovenskega trg. društva v Mariboru, pod čigar okriljem je enoletni trgovski tečaj »Hermes«. Uspeh izpitov je bil prav zadovoljiv, kar kaže, s kakšnim zanimanjem so se učenci posvetili študiju na našem tečaju, saj je bilo od 51 učencev in učenk 9 oproščenih ustnega izpita. Izpit so napravili naslednji učenci (ke): Alt Ana, Amon Herta, Andrejek Aladar, Bezek Olga, Bidovec Alojzij, Cedar Matilda, Copić Ivan, Cerić Angela, Ferleš Pavlina (odlika), Glazer Ivanka (odlika), Golob Marija, Gregor Bogomir (odlika), Gornjak Kunigunda, Hochwald Emilija, Kašpar Draga, Kebrić Franc, Kikelj Cvetka (odlika), Knez Angela, Kobale Hilda, Kocmut Helena, Kolarič Teodora, Korajža Marjeta (odlika), Kovacek Vekoslava, Križan Milka (odlika), Lakner Viljem, Lešnik Joško, Lipnik Danilo, Logar Franciška, Marinič Janko (odlika), Mustek Elfrida, Obreza Silvija, Padežnik Nada, Pavčič Marija, Petak Rudolf, Poljanec Katarina, Poljanec Miloš, Pratter Franciška, Psunder Terezija, Skaza Vlada (odlika), Sorsak Viktorija, Strelec Alojzija, Šebenik Vera, Šuen Zora, Šuler Zlata (odlika), Šušter Marija, Tusak Alojzija, Vilfan Marija.

Hoče nove. Iz Hoče je premeščen v Ruše namestnik komandirja naše orožniške postaje g. Jože Rošpa. Za časa svojega službovanja v Hočah si je s svojim kolektivnim in ljubeznivim obnašanjem pridobil tople simpatije hokih občanov. Na novem službenem mestu mu želimo čim lepših uspehov!

Krožek marib. upokojenega učiteljskega bo imel sčestega julija ob treh se. staneh pri Pavešiču v Kamnici pri Mariboru.

Nočno tekarsko službo imata tek. teden Maverjeva lekarna pri Zamorcu v Gosposki ulici in Vautpova lekarna pri Angeli varuhu na Aleksandrovi cesti.

Lepa gesta. K poročilu o polaganju temeljnega kamna za sokolski planinski dom na Pohorju omenjamo zgledno gesto ge. Lenardove, ki je ob priliki proslave sporečila navzočim vzpodbudno vest, da bo opremila eno sobo novega sokolskega planinskega doma. Vneto rodoljubje ge. Lenardove bo neovmorno vzbudilo todi prvi sokolski planinski dom!

Svojevrsno nakošenje. Železniški progovi čuvaj Ivan Kokošinec iz Dolnjih brad pri Prevaljah je prijavil orožnikom, da mu je neki 24letni Franc H. iz ma. ščevanja s strahotom zastrupil koruzne žgance, s katerimi je hotel krmiti kravo. Žganci so imeli namreč čudno barvo, in sicer prav isto, kakor so jo imeli žganci, s katerimi je krmil svojega psa, ki pa je poginil zaradi zastrupljanja. Orožniki sedaj raziskujejo zadevo.

Sreča v nesreči. Na ostrem ovinku na banovinski cesti pri Podpeci sta trčila tovorni avto Franca Langerške iz Prevalj in dvoprežni voz, ki je bil naložen s hodi. Pri karambolu sta bila konja težko poškodovana, pa tudi tovorni avto je precej poškodovan.

Pohorski dirk ne bo. Zaradi za. greških dirk v nedeljo 2. julija ne bo za jutri napovedanih motocikl. dirk na Pohorju.

Pozor maturantnje 1924 zas. žen. učiteljske šol. sester v Mariboru! Naša 15letnica mature bo v ponedeljek 3. julija. Zbirališče ob 8. na samost. dvorišču. Ostalo ustmeno. Stergerjeva.

Tezenske novice. Vidovdanska proslava šolske dece je letos uspešno izredno lepo. Vzpored je bil prav bogat in so zlasti ugajale deklaracije najmanjših. Tudi pevске točke so bile prav dobre. Proslave so se tudi udeležili člani kr. šol. odbora.

Seljske novice. Na mariborski svinjski sejmi v petek dne 30. junija je bilo pripravljenih 84 prašičev, prodanih pa je bilo 58. Povprečne cene so bile: 5 do 6 tednov 30 do 100 din, 7 do 9 tednov 110 do 120 din, 3 do 4 mesecev 180 do 240 din, 5 do 7 mesecev 310 do 450 din, 8 do 10 mesecev 470 do 515 din, 1 leto 710 do 920 din. Po kg so prodajali prašiče po 6 do 8, osiroma po 8 do 11 din.

Na morje. Dne 29. junija je bil na mariborskem glavnom kolodvoru razgiban živ-zav. Same mlade deklice, pretežno iz vrst strogaških slojev. Vse so bile v veselju. 80 deklic, polnih mladostnega življenja. V Bakar so se odpeljale in sicer v dom mariborske JS. Oblastni in mestni od.

Prekmurski teden zaključen

Prireditev je dosegla nepričakovano lep uspeh

Obiskalo jo je nad 50.000 ljudi

Murska Sobota, 30. junija

Prekmurski teden je bil na praznik v četrtek zaključen z veliko tombolo, pri kateri so sodelovali vsi obiskovalci zadnjih dne. Razstavljajo so darovali veliko dobrot — okrog 250 — tako, da je mnogo lovec na srečo prišlo na svoj račun. V množini lepih in praktičnih dobrot je bilo za smeh in kratak čas tudi nekaj tolažilnih, kakor n. pr. vstopnica za sokolsko silvestrovanje, prosta vožnja na toboganu za zadnji večer, škratni brezplačni prevoz z brodom čez Muro itd. Zadnji dan se je spet tiso ljudi na razstavišču, zvečer pa se je vsa Murska Sobota zbrala v gostilniškem paviljonu, kjer je bil zaključek Prekmurskega tedna.

Zaenkrat se ne moremo napraviti čiste bilance o uspehih in končnem pomenu te velike gospodarske prireditve za vse Prekmurje, lahko pa trdimo, da je prireditev imela nepričakovano velik uspeh. Kljub temu, da je uprava zaradi nedostatk primernih prostorov morala zgraditi lastne paviljone, ki so stali nad 120 tisoč dinarjev in je tudi vsota drugih stroškov prešla težke tisočake, je prireditev končala brez deficita. Kolikšnega pomena pa je bila za celo našo Slovensko krajino, pa je vsak obiskovalec videl sam na licu mesta. Prekmurski teden je obiskalo nad 50.000 ljudi iz Prekmurja in iz vse bližnje in daljne okolice.

V okviru Prekmurskega tedna, ki je s podaljškom trajal 13 dni, je bilo v zadnji polovici več lepih prireditev, ki zaslužijo posebno omenbo. Meddruštveni pevski zbor je stopil prvič po ustanovitvi pred našo javnost in pokazal, kako odlični pevski material ima na razpolago. Dozdej je bila prestolnica Prekmurja brez večjega slovenskega pevškega zbora, ki bi ob narodnih prireditvah in proslavah z lepoto slovenske pesmijo povzdignil prireditve in ji dal pravi narodni poudarek. Šele spomnili po ustanovitvi narodno obrambnega meddruštvenega odbora je bil ustanovljen tudi pevski zbor, ki je pod vodstvom sodnika okrajnega sodišča g. Mi-

lana Grma prišel z vajami in naštudiral obširen program narodnih pesmi.

K prvemu nastopu pevškega zbora je kljub številnim prireditvam, ki so bile na programu Prekmurskega tedna, prihitela od blizu in daleč množica ljubiteljev naše slovenske pesmi, tako da je bilo gradsko dvorišče spet skoraj polno. Burno pozdravljen je mešani pevski zbor zapel Angeljovi narodni »Igra koloe in »Oj, jesenje duge noče«. Hubadovi »Prišla je miška in »Glej z izaro« sta vzbudili viharje aplavza. Posebno prva je bila vzorno podana. Pred odmorom je učitelj iz Dolnje Bistrice Anton Dorner odigral dve točki na čelu, med katerima je posebno Goudanova »Ave Marija« vzbudila zaslužno odobravanje solistu, ki je res pravi virtuoz na čelu.

Po odmoru je mešani zbor zapel Hubadovo »Meglico«, Kimovčovo »Marko skake« in gorenjsko narodno. Po nastopu orkestra, ki je odigral Bizetov »Intermezzo«, sta pevski zbor in orkester izvajala Schubertovo »Dobro jutro« tako popolno in učinkovito, da jo občinstvo z dolgotrajnim aplavzom kar ni hotelo pustiti z odra. V slovenskih narodnih krogih je prvi nastop meddruštvenega pevškega zbora zbudil veliko navdušenje, ki bo brez dvoma dalo pevecem nove vzpodbude, da bodo pod vodstvom dirigenta g. sodnika Milana Grma vztrajali na dobri poti k novim uspehom. Pred nastopom je imel kratak pozdravni govor predsednik g. Kerec.

Po pevskem koncertu je bil sestanek bivših uradnikov v gostilniškem paviljonu na razstavišču. V nepričakovano častnem številu so se odzvali vsi, ki so nekaj oral lideno naše Slovenske krajine. Kar celi bivši uradi so se sestali okrog belo pogrnjenih miz in obudili spomine na nekdanja leta. Okrog dolgoletnega bivšega soboškega sreskega načelnika dr. Gašperja Lipovška so se zbrali prav vsi njegovi bivši uradniki. Tako je bilo tudi pri drugih mizah. Večer je potekel v tovariški harmoniji in bo ostal vsem udeležencem v prav prijetnem spominu.

Mestne okrajne tržnice za sezonsko sadje

Dokler ne gre v celoti, poizkusimo s porazdelitvijo vsaj sadnega trga na mestne okrajne tržnice

Maribor, 30. junija.

V bogati zbirki načrtov in nasvetov za postavitev sadobne tržnice v Mariboru, je več takih, ki priporočajo splošno decentralizacijo živilskega trga po mestnih okrajih, tako, da bi sedanje centralno tržišče lahko še ostalo nadalje je kot tržnica za koroski mstni okraj. Za tako rešitev se posebno zanimata magdalenski in meljski okraj. Desnobrežani ponujajo v ta namen Kralja Petra trg.

Izmed številnih razlogov, ki govore za to zamisel, je gotovo tudi ta, ki je kratko izražen v zgornjem napisu. Tudi če bi bil celotni živilski trg že urejen in bi Maribor že imel svoj poseben sadni trg, zahtevajo tekem zadnjih let silno spremeniene razmere porazdelitve bivanja prebivalstva decentralizacijo vsaj za sadni trg, predvsem za takozv. sezonsko sadje (n. pr. zdaj čršenje, v jeseni grozdje itd.). Če ne vsak dan, pa nas mora biti gotovo ob sredah in sobotah sram pred številnimi tujci, ki zmagujejo z glavami, ko vidijo nad polovico živilskega trga — na umazanih tleh, ker drugače ni nikjer prostora. Kakšna v nebo vpijoča razlika: tam na glavnem trgu smo res prvi v Jugoslaviji in še preko nje, a tu, kjer gre vendar za preživljanje 40.000 ljudi, smo stisnjeni, pomešani, higijensko pa nazaj za celo stoletje.

Dokler ne gre v celoti, poizkusimo s po-

razdelitvijo vsaj sadnega trga na mestne okrajne tržnice. Koliko bi s tako porazdelitvijo koristili tudi dobaviteljem sadja, torej našim okoličinam? Koliko časa izboljšajo tu, stisnjeni kot stani in med drugim blagom odnosno pridelki, čisto po nepotrebnem. Pri tem ima večina prodajalcev še to škodo, da ali sploh ne more prodati, ali pa se mora sadja iznebiti za slepo ceno. Znano je, kako ob glavnih sadnih sezajah še pozno v noč po hišah ponujajo blago, ki je bilo morda ves dan na trgu, pa ga radi preobčillne niso mogli prodati. Že iz bežnega povpraševanja, od kod to ali ono sadje, se slišijo neverjetne številke oddaljenosti krajev, tja do 70 km z vozom ali do 6 ur peš od strmih hribov ali iz malo obljudenih grab. Če hodi kdo tam iz skrajnega Melja ali Magdalene n. pr. po 1 liter čršenja, mora precega mesta. Koliko konsumentov je, ki jim ni za prav nič drugega, kar je še na živilskem trgu, kakor samo za to ali ono sadje. In koliko jih je, ki te prilike ne izražajo; ali iz komoditete, ker jim je trg predalet, ali ker nimajo časa. Prilika, prilika, prihodnost ne ustvarja le tabov, marveč tudi — kupce, konsumente, morda celo v višji meri kakor pa gola potreba.

Napravimo poizkus v našem, n. pr. na Kralja Petra trgu z Rčno stolnico na primer, vidnem mestu! Čas za to je zdaj ko nalašč!

Dr. Franc Derganc

Ljubljana, 1. julija
Snoci je umrl šef-primarij v p. dr. Fr. Derganc. Pred šestimi tedni si je zlomil pri padcu nogo in je moral ležati v bolniško posteljo, kar je bilo zanj usodno. Kljub skrbni zdravniški negi je obel, medtem ko se mu je zdravila noga, za pljučnico, ki je bila vzrok prerane smrti spoštovanega, uglednega in pri vseh priljubljenega šefa primarija dr. Franca Derganca.

Nepričakovana smrt je prekinila izredno plodno strokovno, literarno in filozofsko delo dr. Franca Derganca, ki je bil med rednimi slovenskimi intelektualci s svobodnim poklicem, ki doprinesejo svoj delež tudi k kulturnemu ustvarjanju. Pokojnik je bil med tistimi redkimi, ki ne živijo kot specialisti samo za svojo stroko, temveč se zanimajo za celotno duhovno življenje svojega in velikih drugih narodov ter tvorno sodelujejo v življenjsko kulturnem procesu, ki ustvarja od generacije do generacije duhovne dobrine ter daje sodobnikom ter naslednikom smernice za novo, boljše, lepše, višje življenje.

Šef-primarij dr. Franc Derganc se je rodil 26. februarja 1. 1877 v Semicu v Beli Krajini. Gimnazijo je študiral v Novem mestu in v Ljubljani, medicino pa na Dunaju, kjer je promoviral za doktorja vsega zdravilstva 1. 1903. V raznih inozemskih znanstvenih središčih se je specializiral za kirurgijo ter nato prišel v službo v Ljubljano. Pred tremi leti je bil upokojen kot šef-primarij kirurškega oddelka ljubljanske bolnice. Že mnogo prej je zgradil na Komenskova cesti vilo, ki je obenem znan in priznan sanatorij »Emnana«. Tu je preživel zadnja leta pokojni dr.

Derganc v zatišju, še vedno izredno delaven in ves zatopljen v filozofska razmišljanja, katera je razodel v neštivilnih esejih, v svoji poeziji, zlasti pa v zadnji najbolj obsejni in vso njegovo originalno, subtilno, kultivirano in vsestransko izobraženo osebnost odpirajoči filozofski publikaciji »Svetozor«.

V slovenskem leposlovju se je začel mladi Franc Derganc oglašati že 1. 1892. v dijaškem listu »Vesna«. Pripadal je generaciji, ki je prinesla v slovensko književnost nove ideje in forme, novo pojmovanje estetskih vrednot. Moderna pa je mnogo manj vplivala nanj kakor na sodobnike Ketteja, Murna, Cankarja in Zupaniča. Svoje zadnje lirčne pesmi je objavil v Petruškovih »Odmehih«.

Bolj pomembno je pokojnikovo filozofsko delo. Dr. Derganc ni bil suh teoretični ali katedrski filozof, temveč življenjski filozof in njegova filozofija je izražala življenjska ali kulturna filozofija, edina vrsta filozofije, ki lahko oplodi določeno generacijo in ji osmisli življenje. Že 1. 1901 ga najdemo med sotrudniki dunajskega dr. Zupaničevega »Juga«. V tem časopisu je dr. Derganc objavil prve svoje filozofske eseje, poslej pa jih je objavljval v raznih revijah nešteto in se v njih dotaknil vseh aktualnih kulturnih problemov. Bil je sotrudnik »Ljubljanskega Zvona«, »Popotnika«, »Odmehov« in naprednih listov. Znan so v krogu slovenskih intelektualcev njegovi eseji o velikih tujih filozofih. Posebno pozornost je posvetil kot filozof sololstvu in je v več esejih razčlenil filozofske temelje Tyrševega nauka. S poznavno kritičnega vidika dr. Dergancova filozofija ni dogmatična, pa tudi ne nihilistična ali skeptična, sam jo je imenoval »sotrudno razvojni verizem« z aksiomatičnim izhodiščem, da pride človek po sotrudno razvojni, to je kolaboracijski razvojni poti do spoznanja resnice na vseh kulturnih področjih. Pri oblikovanju dr. Dergancovega duhovnega lika so vplivali zlasti klasični in moderni francoski misleci in ustvarjalci, vpliv dr. Dergancove filozofije pa se je že pokazal pri nekaterih članih mlade filozofske šole, ki je izšla iz naše univerze.

Obsežno je bilo tudi pokojnikovo strokovno literarno delo. Domači in tuji strokovni zdravniški časopisi so objavljali njegove članke, v katerih je obrazložil svoje zdravniške nazore in izkušnje. Kot zdravnik in kot kulturni tvorci delavce si je dr. Derganc postavil trajen spomenik, kot izredno plemenitega in dobrega človeka, ki je bil vedno pripravljen pomagati, ga bodo pogrešali mnogi. Njegovi rodbini naše iskreno sožalje!

Posebni prispevek za narodno obrambni sklad

Pobirati se prične z današnjim dnevom in pobiral se bo do 30. junija 1949

Ljubljana, 1. julija
Danes je stopil v veljavo in se pričel pobirati posebni prispevek za narodno obrambni sklad, ki je bil uveden s § 19. finančnega zakona za l. 1939-40, za dobo 10 let, to je do 30. junija l. 1949.

Za odmero tega posebnega prispevka služijo lankoletni skupni predpis neposrednih davkov, ki se knjižijo sumarno v glavni davčni knjigi ene davčne uprave. V ta skupni predpis se računajo zgradarini, pridobitina, zemljinarina, dopolnilni davek, družbeni davek, rentnina in samski davek. Ne pride pa v poštev poslovni in luksuzni davek in vojnika. Posebno važna je za posestnike novih hiš točka 6. tega zakona, ki določa, da se začasne davčne olajšave ne upoštevajo, temveč se odmeri posebni prispevek po idealno predpisani zgradarini in dopolnilnem davku.

V splošnem pa je tudi važna točka 8., ki določa: Od oseb, ki imajo 3 ali 4 zakonske žive nedoletne otroke, se pobira posebni prispevek po najbližji nižji stopnji, torej za eno stopnjo nižje; od oseb pa, ki imajo 5 ali več zakonskih živih nedoletnih otrok, se pobira prispevek po nadaljnji naslednji nižji stopnji, torej za dve stopnji nižje od redne stopnje, v katero bi take osebe po višini svojega davčnega predpisa spadale.

Nasprotno pa se določa povišanje v točki 9. Od oseb nad 30 let starosti, ki niso poročeni kakor tudi od oženjenih ali vdovcev brez otrok, se pobira posebni prispevek po naslednji višji stopnji, ki sledi redni stopnji, v katero bi take osebe po višini svojega davčnega predpisa spadale. Iz teh določil je razvidno, da se davčni zavezanci pri plačevanju posebnega prispevka dele v štiri strogo ločene skupine. Te skupine bom označil s številkami od I do 4 ter postavil tiste, ki spadajo v redno stopnjo, v I. skupino, one pa, ki spadajo v naslednjo višjo stopnjo od redne stopnje, v II. skupino, tiste pa, ki spadajo v naslednjo nižjo stopnjo od redne stopnje, v III. skupino, ter slednjič tiste, ki spadajo za dve stopnji nižje od redne stopnje v IV. skupino.

V prvo skupino redne stopnje spadajo vse moške osebe, ki imajo ali so kdaj imele enega ali dva zakonska otroke, ter po osemnem miselnju v soglasju z zakonom o samskem davku, vse ženske osebe, v kolikor ne spadajo v III. ali IV. skupino. V II. skupino spadajo, to je za eno stopnjo višje od redne stopnje, vse nad 30 let stare moške osebe, ki nimajo ali niso nikdar imele zakonskih otrok. V III. skupino, to je za eno stopnjo nižje od redne stopnje, pa spadajo vse osebe, ki imajo 3 ali 4 nedoletne zakonske otroke, ter v IV. skupino, to je za dve stopnji nižje od redne stopnje, vse osebe, ki imajo najmanj 5 nedoletnih živih zakonskih otrok.

V svrhu razdelitve davkoplačevalcev v te skupine, poziva davčna uprava v Ljubljani tako rekoč vse, da ji prijavijo družinsko stanje do 5. julija t. l. Sicer bi velika večina teh prijav lahko izostala, kajti vsak davkoplačevalec, ki je zavezan pridobitni, ali pa zgradarini, rentnini, je v svoji zadnji tozadevni prijavi navedel vse podatke, to je: svojo starost, spol, stan in število otrok. Zato naj bi se pozvalo k vložitvi

Iz Slovenskih goric

— Jedmen so pričeli žeti. Po Slovenskih goricah je zopet pričela žetev jedmena. Pridelok bo le srednji. Nad 80 % pa je manjši v krajih, kjer je pobila toča. Najbolj so prizadete kmetijske vinčarske družine, ki jim je jedmen glavni žitni pridelek.

— Kresovi po Pesniški dolini. Zadnji čas smo pričeli žalostnega pojava v kmetijstvu, ko je letošnja pomladna poplava v nižjih predelih uničila skoraj vso krmo. Prizadeti posestniki in to zlasti v Pesniški dolini sežigajo na pol posušeno polvarjeno krmo.

20 letnica »Zore«

Ježica, 1. julija
Dvajsetletnico svojega uspešnega delovanja na glasbeno kulturnem polju je praznovalo pevsko društvo »Zora« na Ježici v nedeljo 11. junija na vrtu in dvorišču znane gostilne »Pri ruskem carju«. Slavlja so se udeležila in s tem pokazala svojo pevsko solidarnost nastopna društva: pevsko društvo »Šmarna gora« pod pevodvodjo g. Ludvika Trantejem. To društvo je prvič javno nastopilo in pokazalo vzorno disciplino in stremiljenje po čim boljšem prednašnju, pevsko društvo »Domžale«, pevodvodja Cimperšek, pevsko društvo »Zarja« iz Tacna, pevodvodja Premrl, Glasbeno delavsko društvo v Ljubljani, pevodvodja Rijavec, pevsko društvo »Sava« iz Ljubljane, pevodvodja Venturini, pevsko društvo »H. Sattner« iz Most, pevodvodja Decman, pevsko društvo »Mostec«, pevodvodja Pirnat, »Zel. glasbeno društvo Sloga« iz Ljubljane, pevodvodja H. Svetel, pevsko društvo »Slavec« iz Ljubljane, pevodvodja Venturini.

Pred začetkom koncerta je predsednik Hubadove župe dr. Svigelj s toplim in navduševalnim govorom čestital Zori in pozdravil navzoča pevka društva, ki so se zbrala k slavi in s tem dokazala svojo pripravljenost do bratskega sodelovanja pri vseh prilikah, kjer gre zanesti lepoto slovenske umetne in narodne pesmi med širše sloje.

Zadnje tri operne predstave z gosti „Werther“ s Pavličevom in Gostičem, „Traviata“ z Zlatom Gjungenčevom in Solarijem in „Prodana nevesta“ z Vidaličevom in Gostiščem

Ljubljana, 1. julija
Lani osorej so se neki čemerneži in načelni pesimisti pripravljali, da grejo naša operi zvonit navček. Mi smo odločno ugovarjali, da bi se kar tako pokopala naša opera, ki si jo je ustvaril slovenski narod v najtežji dobi ter jo je vzlic vsem težokam, zaprekam in zlobam — ki čakajo še svojega objektivnega zgodovinarja — vzdržal, razvijal in popolnjeval od 1. 1892 do 1914 pa od 1918 do sedaj. Dejali smo takrat, da je treba našo operi le večjega reda in načrtno doslednosti v notranji upravi, pa delne pomladitve in popolitve svojega osebja, zlasti pa še pomladne ljubezni našega občinstva in energičnih ukrepov poklicnih faktorjev, da se naši operi pridobi dovolj izdatna gmotna podlaga.

Ob zaključku operne sezone z radostjo ugotavljamo, da se je več naših želja izpolnilo in da upamo, da se izpolnijo končno vse. Da naša opera krepko živi in je zopet sposobna ustrezati v veliki meri tudi najbolj kritičnim zahtevam, je dokazala s svojimi poslednjimi gostovanjema v Splitu, Šibeniku in v Trstu. Da ni nihče prerok v lastni domovini, se je izkazalo tudi z našo opero, ki je žela v tujini, pred tujo publiko in pred tujo kritiko priznanja, ki ji ga nekateri domači dosledno odrekajo, pozablajo, da »kuhamo vedno z vodo«, da smo mal, neimovni narod, da je vsaka nova operna prireditve za naš ansambel vedno nov težak problem, ki ga drugi gosposlovski operi ne poznata, da pa vendarle ob zgledni vnemi dirigentov, uprave in vseh strokovnih osebja vedno iznova doživljamo čisto predstave, na katerih zunanjo in notranjo uprizaritev smo lahko ponosni.

Naš operni repertoar je bil v pretekli sezoni zopet velik, izredno bogat in izveden prav dober, a premnoge nove ali obnovljene pevske kreacije domačih pevki in pevcev, mnogo gostovanja svetovno priznanih umetnic in umetnikov, vidna in občutna popolitve zbora in orkestra, zopet lepi napredek našega baleta ter ne v zadnji vrsti lepa in okusna oprema prizorišč in garderobe: vse to so dokazi, da se je v sezoni 1938/39 naša opera dvignila. Zato zaslužijo, da ji ob zaključku uspehov bogate sezone izrekamo zahvalo ter ji želimo srečnega počitka, po letni svobodi pa neomajne in še toplejše ljubezni naše publike za bodočo sezono.

Se tri zadnje operne predstave smo šli poslušati, takoj po naporih v Trstu. V »Wertherju« smo imeli gospoda Gostiča za dobrodušnega gosta, ki se je odlikoval z vsvožestjo, lepoto in globoko prečutenostjo v glasu in igri ter je žel resnično velik umetniški uspeh. Kreacijo Wertherja so mu v najbolj laskavih kritikah priznali že v Zagrebu in radi mu jo priznamo tudi v Ljubljani.

Lavrič obsojen na 8 let robije

Sodišče se je prepričalo, da je imel namen umrtiti lovskega čuvaja Odlazka, ko je streljal nanj

Ljubljana, 1. julija
V preiskovalnem zaporu je 21 let stari Anton Lavrič, ki ga je državni tožilec dr. Lučovnik obtožil umora, močno poblede in tudi vso korajžo je izgubil medtem, kajti na zatožni klopi je sedel pohlevno. Kadar ga niso izpraševali, kako in zakaj je streljal na lovskega čuvaja Jožeta Odlazka v Zagorju, je Lavrič gledal v tla in premišljeval o kdo ve čem. Mlad, skoraj še zelen je bil obtoženec, še bolj mladi in še zeleni so bili fantje, ki so obtoženca spremljali na junaškem pohodu iz gostilne do hiše lovskega čuvaja Odlazka. Po videzu odrasli otroci, drugače pa »junaki«, da jim ni par, kakor se je pokazalo v teku razprave. Brž ko so imeli nekoliko vina v glavi, so se odločili za oborožen napad na lovskega čuvaja, ki je dvema od teh fantov vzel kot divjima lovčema puško.

Pred sodniki fantje niso bili tako pogumni, predsednik velikega senata s. o. s. Fran Kraj je moral iz njih izvleči v vprašanju podatke o vseh podrobnostih. V velikem senatu so bili še sodniki okrožnega sodišča gg. Julij Fellahar, Ivan Brelih, dr. Leo Pompe in Javoršek. Obtoženca je zagovarjal dr. Zirovnik, zahteve žene ustreljenega lovskega čuvaja je zastopal dr. Krejčič.

Anton Lavrič se je v glavnem zagovarjal, da ni imel namena čuvaja Odlazka umoriti, temveč je nameril na njegovo glavo in je hotel ustreliti, da bi čuvaja zastrašil, a namerila je hotela, da so šibre zadele čuvaja. Priznal pa je Lavrič, da nista bila z lovčema čuvajem prijatelja.

Po njegovem govoru je sledil koncert zbranih društev. Drugo za drugim so prednašala po dve do tri pesmi v obče zadovoljstvo številnega občinstva, ki je napolnilo ves senčnat vrt in dvorišče, ter z velikim pazljivostjo in pozornostjo sledilo izvajanjem.

Potem je stopil na oder predsednik pevkega društva Zore in o društvenem dvajsetletnem delovanju podal kratko, a izčrpno poročilo, ki je zbudilo veliko zanimanja in odobravanja.

Ko je Zora prav lepo odpela za spored določeni pesmi Aljažev »Slovan na dan« in Pavličev »Potrkan ples«, ni bilo odobravanja ne konca ne kraja. Navdušenje je priklopilo do vrhunca, ko so vsi moški pevski zbori skupno nastopili na odru in v počastitev slavljenca »Zore«, ter v dokaz pevke solidarnosti zapeli himno »Jadransko morje« in s spremljevanjem orkestra še slovensko himno »Hej Slovani«.

Po koncertu se je razvila prosta zabava s plesom in prijateljskim pomenki. Pokazalo se je, da so vsa navzoča pevka društva povezana s prijateljskimi vezmi in pripravljena tudi za bodoče skupno sodelovanje.

Ježenskemu pevskemu društvu Zori želimo, da še nadalje vztraja na začrtani poti in z gojenjem naše lepše pesmi širi med narodom jugoslovensko in slovensko zavest.

Ga. Pavlovičeva je očitno nastopila kot Lota se prežgoda, ker se je občutila njena fizična oslabelost v glasu in igri, dala nas je potrdila v sodbi, da razpolaga z izjemno lepim, toplim mezosopranom, ki mu želimo razvoja in izdatnejše probojnosti, večje jasnosti in izgovoru, v igri pa mehke, čim bolj naravne sproščenosti. Tudi glede naličenja treba več pozornosti, a glede barv garderobe več kritičnosti. ... Dolničar kot Albert je glasovno še reze, nekam zadirčen, pa mu je treba, kakor vsakemu pevcu po sezoni, ne le odmor, temveč tudi poplave in večje, da doseže svojemu zdravemu organu še primerno milino. Isto nujno priporočam tudi Sladoljevu, ki se kot Johann v toplini speva ni dovolj skladal s Perkovim prijetnim Schmidtom. Neprimerna mu je tudi maska.

Kot dirigent je vzkočil Zebre, ki mu priznam veliko spretnost in očividno vnet napor pri težki nalogi. Vendar je bila orkestralna izvedba mestoma preveč hrupna, da je pokrivala soliste; tako je s te strani predstava manj zadovoljevala.

S Traviato se je za potekajočo sezono poslovil od nas veliki italijanski umetnik čudovite tehnične in pevske lepote ter odlične, elegantne, psihološko do vseh tančin izvedene igre, gosp. Chr. Solari. Njegova kreacija Alfreda naj bi bila v vsakem pogledu vzorec šarmantnega kavalirja! Solarijeva gesta, s katero je pel na korist bednim otrokom ptičkom brez gnezda, pa ostani zabeležena kot vzgledno plemeniti čin umetnika, kakršnega v Ljubljani še nismo doživeli. Mestna občina mu je izrazila zahvalo s preprostim zelenim vencem s travki v mestnih barvah, uprava pa s šopkom. Venc sta mu izročili dve deklicedničnici, a toplo zahvalo mu je izražalo občinstvo po vseh dejanjih z izrazito prisrčnostjo.

Ga. Gjungenec je nastopila zopet kot nad vse ljubljani in spoštovani gost s svojo Violetto Valery. Dasi se ji je na glasu poznala utrujenost po nešteti nastopih, je podajala partijo pevski zmagovitost, a zlasti v igri mojstrski ter je tudi s svojo zunanostjo, stilsko krasnimi toaletami navdušila posebej naš damski svet.

Klavir je bil poset Prodane neveste za proslavo Vidovega jubileja. Saj ni bilo niti uradnih osebnosti, niti naših društvenih veljavkov in pravkov, ter je obe prvi vrsti parterja zasedla mladina s stojišča, ki so ga docela izpraznili! Pa je bila predstava prav lepa in živahna. Sijajen Betetko kot Keal, odlična Vidaličeva kot Marinka in polno zadovoljiv vedno naprednejši Gostišč kot Janko ter Rus kot glasovno svež Vašek. Zbor, balet in orkester so bili v vsakem pogledu prav dobro ustrezljivi.

Tako smo zaključili operno sezono, lepo in dobro. Vsem hvala in na zdravo, veselo svidenje!

Zjutraj...

zlasti pa
zvečer

Sargov

KALODONT

proti zobnemu
kamnu

dejo orožniki iskat, vas se pa to ne tiče, če imajo rabskiči puške.

Medtem sta se Lavrič in Anžič postavila blizu hiše, oba sta bila oborožena, ostali pa so stali pred hišo. Čuvaj Odlazek se je prikazal na oknu v prvem nadstropju. Ko je opazil dva, ki sta bila oborožena, je fante pozval, naj takoj izginijo. Obtoženčevi tovariši so trdili, da je čuvaj zagrozil, da bo začel streljati, če ne izginijo, čuvajeva žena in njeni otroci pa so izjavili, da Odlazek ni rekel, da bo začel streljati. Nekaj trenutkov nato je počilo. Čuvaj Odlazek se je nagnil in padel poleg žene, ki je stala za njim v sobi, na tla. Ko je počilo, so fante zbežali na vse strani in se dobili šele daleč od čuvajeva hiše. Vedeli so, da je čuvaj zadet, ker so slišali še kričanje žene in otrok. Lavrič je povedal, da je sprožil in da je naredil, kar je naredil.

Obtoženec branilec se je zelo prizadeval, da bi dokazal, da Lavrič ni imel zločinškega namena in da ni bil v sovražstvu s čuvajem Odlazkom. Odlazek je bil namreč tudi »rabskiča«, preden je postal zaprežen lovski čuvaj, morda so ga zaradi tega »rabskiče« nekoliko sovražili. Bil pa je Odlazek tudi zelo strok lovski čuvaj. Državni tožilec dr. Lučovnik je zahteval strogo kazen.

Veliki senat je razsodil, da je Anton Lavrič kriv po obtožbi in se obsodi na 8 let robije. Sodišče ni verjelo njegovemu zagovoru, da je hotel s strelom čuvaja samo prestrašiti, saj je moral vedeti, da bi čuvaj streljal, če bi opazil, da se Lavrič pripravlja na strel. Sodišče tudi pričam ni verjelo, da so hoteli fante zlepa dobiti puške nazaj, temveč so se že v gostilni domnili, da bodo puške dobili zlepa, ali pa zgrda, zato sta se dva izmed fantov oborožila.

Podprimo požrtvovalne gasilce!

Višnja gora, 30. junija
Ker so pri nas vasi daleč druga od druge, so ustanovili podjetni občani bivše občine Krizka vas že leta 1928 prostovoljno gasilno društvo in že naslednje leto so kupili za 39.000 din motorno brigzalno. Gasilno društvo v Krizki vasi ob ustanovitvi ni imelo nobenega denarja in sploh nobenega premoženja. Tako so morali člani sami jamčiti za posojilo, da je moglo društvo kupiti prepotrebno motorno brigzalno. Ker pa gospodarska kriza vedno bolj pritiska na našega kmeta in društvo iz prostovoljnih prispevkov ne more poravnati dolga, priredi jutri 2. t. m. na vrtu g. Antona Zupaničeva v Krizki vasi gasilsko veselico.

Opozarjamo na to gasilsko prireditev izletnike in gasilna društva v trdnem pričanju, da bodo znali ceniti požrtvovalnost članov tega mladega in marljivega gasilnega društva, ki mora delovati v najtežjih razmerah, pa vendar ne omaga v delu za bližnjega. Kdor obišče gasilsko veselico v Krizki vasi nad Višnjo goro, lahko stopi tudi na pol ure oddaljeno Polževo. Krizka vas, še nedavno povsem odrezana od sveta, je zdaj dostopna tudi avtomobilistom, motociklistom in kolesarjem, ker vodi do nje lepa nova cesta. Cesta se odcepi od državne ceste na strmem klancu Peščenik nad Višnjo in je ena najlepših razglednih cest.

Gasilci imajo povsod mnogo prijateljev, saj je njihovo nesebično delo namenjeno splošnim koristim, ker rešujejo in varujejo imetje bližnjega. Vedno so pripravljene priskočiti na pomoč vsakomur v nesreči in stiski. Zato je tudi dolžnost nas vseh, da gasilce podpiramo in jim pomagamo izpolnjevati njihove plemenite dolžnosti.

Iz Novega mesta

— Divji prašiči so se tudi letos pojavili na Gorjancih. Žival prihaja na koruzna in ostala polja, kjer uničuje kmetu posevke in dela tako veliko škodo. Posestnik Alojzij Umek iz Konca pri Podgradu je pred dnevi opazil, da mu zverjad hodi na polje. Na vse zgodaj zjutraj je vzel puško in odšel na predo. V gozdu Škrpen je zagledal veliko divjo svinjo, ki pa je takoj zasutlita nevarnost in se poglala v beg. Umek je pomeiril in sprožil. Ker je žival po streli še bežala v gozd, je mož mislil, da je ni zadel. Vseeno pa se je napotil za njo in opazil krvave sledove, ki so ga vodili več sto metrov daleč v gozd. Tam je našel hropečo svinjo, ki je kmalu poginila. Svinja je imela v sebi 5 še živih mladčev in je tega bremena očičena tehtala nad 100 kg. Strel je zadel žival v dobovino in ji prestrlil tudi srce.

— Vidovdana proslava se je vršila pri nas z žalno službo božjo za padle borce za osvobodjenje in obek cerkvah. Sole so imele interne proslave, kjer so bila zgodovinska predavanja o kosovski bitki pred 550 leti in deklaracije. Poslopja uradov in Sokratski dom so imela izobesene narodne trobojnice. Na predvečer Vidovega dne je Sokratski glasbeni odsek priredil v mestnem parku promenačni koncert, kateremu je prisostvovala na stotine ljudi, ki so z veliko pozornostjo sledili posameznim res mojstvenim odigranim komedom.

DNEVNE VESTI

— **Revizija rudarskih in gozdinskih koncepcij.** Minister za gozdovno in rudniško pridelavo temeljito izpremenil vse uredbe in pravilnike, ki so ovirali pravilno poslovanje v tem ministrstvu. Minister je že ukrenil vse potrebno v zadevi revizije takozvanih izključnih pravic in rudarskih koncepcij ter njihove revizije. Istočasno bo minister ukrenil vse potrebno za boljše ureditev bratovskih skladnic, da bodo bolj odgovarjale interesom rudarjem. Minister bo posvetil vso pozornost tudi ureditvi gozdov, njihovih eksploatacij in pogozdovanju. Posebna komisija bo preučila vsa ta vprašanja, potem pa bo predložila ministru poročilo.

— **Prvi jugoslovanski film z našimi igralci.** V Zagrebu se mude zastopniki londonskega filmskega podjetja »Monument film« in pariškega filmskega podjetja »France-Europe«, ki pripravljajo vse potrebno za izdelovanje velikega jugoslovenskega filma v našem jeziku in z našimi igralci. Namen filma bo prikazati lepote naše države. Film bodo izdelovali v Dalmaciji in na Plitvicah, končan pa bo na Bledu. Manuskript je napisal neki znani nemški filmski pisatelj, glasbo bo napisal skladatelj Jakob Gotovac.

— **Železniške zveze za planince** so na prizadevanje Slovenskega planinskega društva izredno ugodne ob sobotah in dnevih pred prazniki. Redni vlak na Gorenjsko vozi dnevno ob 15.40 ter ima na Jesenicah zvezo za brzovlak proti Bohinju, kjer se plača cena za obojni vlak. Navedeni brzovlak pride iz Nemčije ter ima navadno zamudo radi potrebnega postopka obmejnih organov. Vlak za planince pa vozi ob sobotah in dnevih pred prazniki že ob 14.55 iz Ljubljane ter ne stoji na vseh postajah do Jesenic, marveč le na onih, ki služijo za izhodišče za planinske izlete. Na Jesenicah ima navedeni vlak takoj zvezo proti Kranjski gori, kamor prispe ob 17.00 ure in tudi proti Bohinjski Bistrici, kamor prispe ob 17.04. Planinci pridejo na ta način v s popoldanskim urah do glavnih izhodiščnih točk ter morajo do večera dočeti planinske postojanke, od koder na pravo v nedeljo ali na praznik izlete na vrhove naših planin. Z navedenim vlakom je omogočeno ob sobotah in nedeljah ali tudi ob praznikih izvesti različne daljše planinske izlete v Triglavsko pogorje, Bohinjski kot ter Karavanke ali prebiti vse dan ob prijetnem Bohinjskem jezeru v Zlatu. Vse planinske postojanke so redno oskrbovane ter dostopne planincem. Za izbiro izletov je najprimernejši priročnik, katerega je letos izdalo Osrednje društvo SPD. Vse podatke o planinskih izletih in postojankah dobiš vedno v pisarni SPD, Ljubljana, Aleksandrova cesta 4. I.

— **Egiptski principi v Dalmaciji.** Izpred Sibenika je odpeljal večeraj jutraj egiptski jahta »Naz Berverze«. Z jahto se je odpravil stric egiptskega kralja Faruka Jusuf Kamal in več princem. Visoki gostje so si ogledali slapove Krke in Sibenik.

— **Kreditni za gradbo sadnih sušilnic.** Kmetijsko ministrstvo je določilo 200.000 din za gradbo sadnih sušilnic. Na dravsko banovino odpade 72.000 din.

— **Promocije.** V Zagrebu je bilo večeraj promoviranih 40 absolventov vsučilišč, med njimi diplomirana pravnikinja Peter Rihter in Milan Treček, za doktorja medicine Ljudevit Žemva, za doktorja veterinarstva pa veterinar iz St. Jurija pri Celju Franc Artenjak in Viktor Šporn.

— **Jože Kold umrl.** V Studenčah pod Bočem je umrl večeraj jutraj upokojeni šolski upravitelj Jože Kold, star 72 let. Pred 31 leti mu je umrla žena in mu zapustila 3 nepreskrbljene otročiče, ki pa zavzemajo zdaj že ugledne položaje. Pogreb nepozabnega pokojnika bo jutri.

— **Anketa o novem voznem redu.** V petek 4. avgusta se bo vršila pri direkciji drž. železnice v Ljubljani v sejni dvorani anketa ob novi vozni red 1940-41 s pričetkom ob 10. uri. Dnevni red ankete bo sledeč: 1. pripombe k sedaj veljavnemu voznemu redu; 2. predlogi za spremembo sedanjega voznega reda; 3. želje za novi vozni red 1940-41; 4. želje in pripombe glede prometa direktnih potniških vagonov pri brzih in potniških vlakih; 5. eventualnosti.

— **Promocija.** Dne 30. junija je bil promoviran na zagrebaški univerzi g. Julij Matzelle za doktorja univ. med. Čestita-mo! (—)

— **Zrebanje srečk loterije** rejcev malih živali je preloženo na 16. julija 347.—

— **Preložena tombola v Tacnu.** Čebelar-ska podružnica Tacen sporoča: Tombola, določena za nedeljo 2. julija se zaradi nepredvidenih tehničnih zaprek preloži na nedeljo 6. avgusta ob 15. v restavraciji »Sava«.

— **Vreme.** Vremenska napoved pravi, da bo spremenljivo oblačno, nestalno in sopeno vreme, krajevne nevihte. Večeraj je znašala najvišja temperatura v Dubrovniku in Splitu 32, v Kumboru 31, v Zagrebu in Beogradu 29, v Ljubljani 28,3, na Visu in na Rabu 23, v Mariboru 27,8, v Sarajevu 27. Davi je kazal barometer v Ljubljani 756,9, temperatura je znašala 16,6 stopinj.

— **Dve žrtvi Save.** Vsako leto zahteva Sava za prve dni kopalne sezone svoje žrtve. Na praznik Petra in Pavla sta utonila v Savi pri Zagrebu 14letni Ivan Kostanjek in 27 letni inkasent Stepan Simatović.

— **Krvava ljubavna tragedija.** Večeraj ponoči se je odigrala na periferiji Osijeka krvava ljubavna tragedija. Znaní nogometaš Stevan Solanović je kot delavec zaposlen v tovarni ščetk. Ob vinovski progi je zaklal staro ljubico Julijko Edjed, 26 let staro delavko v isti tovarni. Zaradi svoje lepote je bila pokojna znana pod imenom Miss Šanghaj. Tako se namreč imenuje periferija Osijeka, kjer je bila umorjena. V isti tovarni je zaposlena tudi Solanovičeva žena, ki je zvedela, da ima med ljubavno razmerje z lepim dekletom. Komaj je pa Solanović dosegel svoj cilj, se je deklečina ljubezen do njega ohladila. To je dalo zaljubljenemu delavcu povod, da je svojo ljubico zabolil.

— **Strahovit zločin.** V vasi Bjelopole blizu Sombora je bil storjen v nedeljo ponoči strahovit zločin. S sekuro je bil umorjen 55 letni posestnik Lazar Crnjanski. Mož je bil premožen in več let je živel v divjem zakonu z Julko Čabaljac, ki je prijeljela s seboj v hišo nezakonskega sina Jovana, v hiši ej pa že bil sin prve žene Crnjanskega Lazar Babič. Prepričani smo bili na dnevnem redu, zlasti zadnje ča-se, ko je bilo načeto vprašanje dediščine. Tako so se sprijeli tudi v nedeljo ponoči. Nezakonski sin Jovan Čabaljac je s sekuro udaril Crnjanskega, da se je onesveščen sgrudil, potem je pa skočil k njemu

še Babič. Fanta sta nesrečnega moža vsa-ga razmesarila in mu končno odsekala glavo. Po umoru sta njegovo truplo zavila v ruho in vrgla v vodnjak. Zločin je bil kmalu odkrit.

— **Proti sončarici uporabljajte Tacham-ba Fil.** Kr. dvorni dobavitelj Drogierja Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5.

— **Prevalje.** Z »Burko« o jezičnem dohtarju gostuje v torek 4. julija ptuj-ska dramska družina, ki se nahaja na turne-ji vzdolž severne meje, v dvorani gostil-ne Rosman ob pol 9. zvečer.

— **Opozarjamo na aktualno predavanje** g. davčnega inšpektorja Vardjana Antona o pobiranju prispevkov za narodno obrambni sklad, ki bo v Radiu Ljubljani danes ob 18.40.

Iz Ljubljane

— **lj Komemoracija ob smrti prometne-ga ministra dr. Mehmeda Spahija pri di-rekciji državnih železnice v Ljubljani.** Ob smrti prometnega ministra dr. Mehmeda Spahija se je vršila pri direkciji drž. želez-nice v Ljubljani žalna seja žel. odbora, pod predsedstvom direktorja inž. R. Kavčiča in v prisotnosti pom. direktorja F. Hojsa, vseh načelnikov, šefov odelov in refe-rentov. G. direktor je imel žalni govor, v katerem je orisal osebnost in zasluges bla-gopokojnega ministra ter poudaril njego-vo iniciativno in širokogrudno udeleževanje za razširjenje žel. omrežja, izboljšanje in moderniziranje žel. prometa ter prav posebno njegovo veliko skrb za žel. osebe in v obče, posebno pa za delavce. Koncem-se je bilo sklenjeno, da se mesto venca na grob pokojnega ministra, daruje večji znesek protituberkuloznemu fondu železnice, uslužbenecv pri direkciji drž. železnice v Ljubljani. — **Sočasne brozjavke** so bile po-slane ročnimi pokojniku, ministru dr. Dj. Kulenoviću, pomočniku ministra prometa ing. M. Šnelerju in gen. direktorju držav-n. žel. ing. N. Gjuricu.

— **lj Jadranška straža pošlje otroke na morje.** Ljubljanski krajevni odbor JS je imel sredi seje, ki je na nji določil, kate-re otroke pošlje letos na počitnice na mor-je. Največ denarja v ta namen je zbrala marljiva ženska sekcija, 1000 din je pri-spevala TPD nekaj so dali drugi dobrotni-ki, okrog 3000 din je pa prispeval sam krajevni odbor. Na morje pojde od 5. do 26. julija in sicer v Kraljevico 13 dekl: Marija Košak, Katarina Babič, Jož. Pozaršek, Marija Vrvičar, Lea Traverar, Milena Zevnik, Silva Janjnik, Cecilija Fon Majda Adam, Darinka Bezjak, Franciska Boč, Ljudmila Končan in Kristina Vo-grič, od 5. do 26. avgusta pa pojdejo v Bakar dečki Andrej Justin, Slavko Kri-stan, Vlado Habe, Stanko Zavrsnik, Mirko Prantar, Anton Poje, Alojzij Ambrožič, Ivan Jeselnik in Anton Zagar. To so sa-mi otroci revnih staršev. Krajevni odbor zasluži za svoje plemenito delo vse pri-znanje javnosti.

Jutri posetite prireditve

Sokola

Ljubljana-Moste

Ob 15. koncert, ob 16. nastop godbe

Sokola L, srečolov, ples.

— **lj Završni izpit na abiturientskem tečaju Zbornice za TOI na drž. trgovski akademiji v Ljubljani** se je vršil v prisot-nosti ministrskega odposlanca g. Presta Mihajla, šolskega inšpektorja pri kr. ban-ski upravi v Ljubljani, od 13. do 27. ju-nija 1939. Izpit so naredili: Bizilj Majda, Bizjak Marija, Cvahete Simona, Časl Bo-jan, Čebolin Milovan, Černič Ruža, Čer-novšek Jožica, Dobravec Zorislava, Dolenc Edita, Dolenc Irena, Drašček Stojan (z odliko), Faval Vida, Ferjan Zorislava, Gabrček Milena, Gande Majda, Gorup Erik (z odliko), Gorup Majda, Gruden Ivan (z odliko), Hafner Pavel, Istenič Ma-rija, Jereb Majda, Jeruc Jože, Kavčič Ljudmila (z odliko), Koprivnik Jerca, Ko-ren Anica, Koritnik Nikolaj (z odliko), Kosstr Kurt (z odliko), Krofič Marija, Lemež Majda, Levčič Marijan, Lovc Ljudmila, Luzar Sonja, Mencinger Ma-rija, Mihelič Marijan, Milčič Vesna, Mirk Borut, Modic Emilija, Müller Lidja, Na-bergoj Stefan, Namar Emil (z odliko), Ne-besar Marija, Pertot Dušan, Pertot Mila-da, Podpop Tatjana, Poljanar Irma, Pre-gelj Darina, Prekorski Milena, Rajner Anica, Rant Marija, Remec Marija, Rog-lič Milan, Rusjan Vida, Savelli Emil, Sedej Marija, Strmečki Ljubomir (z odliko), Šeme Branislav, Šimic Konrad, Terček Marija, Tertnik Vida, Tomšič Antonija, Valentincič Olga (z odliko), Vrandić Ne-venka, Zebot Anka (z odliko), Zebre Ta-tjana, Zolgar Danilo. Vpisovanje na abitu-rientski tečaj bo od 1. do 27. septembra; predavanja se prične 1. oktobra.

Jutri koncert s plesom

Igra orkester Grafike na vrtu gostilne MARENČE, Dolenjska c. 20

— **lj Lep življenjski jubilej.** Castitljivo starost doseže jutri gospa Marija Steblaj, prodajalka živil, ki bo praznovala svoj de-vetdeseti rojstni dan. Rodila se je Tur-jaku 2. julija 1849. Do svoje visoke staro-sti je ohranila dober spomin in zna po-vedati marsikaj zgodovinskega in znanj-vega iz težkih starih časov, ko največkrat je soli ni bilo pri hiši. Ve povedati, da je stara mati otrokom kuhala koprive, da jih je preživela. Oče je bil tlačan ter je s krvavimi žulji delal in redil trdosrčne graščake na Turjaškem gradu. Čvrsti ju-bilantki žilimo, da bi preživela jesen svo-jega življenja do skrajnih meja človeške starosti v zadovoljstvu in zdravju.

— **Izriške rojake,** obveščamo, da ne bomo razpošiljali za nedeljsko prireditve pri »Tičku na gričku« nekakih vabil. Pre-pričani smo, da se vsi brez izjeme posetili prireditve. Rojake na deželni opozarjamo za povratek na ugodne zveze z vladi. Poleg že omenjenih točk programa dodajamo dan-es še nekatere, tako licitacijo velikega in originalnega Elkhofa, šaljivo pošto s pristo inštrskimi napisi in imeni, tek v vrtah, hoja po vrvi, pri tej točki nastopi priljubljen izriški rojak, na »štantih« bo-mo prodajali razne spominke na ta dan, itd. besede pa bo imel tudi naš naraščaj. Na svoj račun bo prišel vsak. Pričetek ob 18., konec ob 2. Vstopnice ne bo. Na svi-denje na zeml!

Z DANAŠNIM DNEM ZNIZANE CENE za julij in avgust. Na sporedu bodo sami filmi v premijerah. — **PREDSTAVE** v tem času se bodo vršile ob delavnikih ob 16. in 21. uri, ob nedeljah in praznikih ob 17., 19. in 21. uri. Blagajna se odpre eno uro pred predstavo.

KINO MATICA 21-24

DANES PREMIERA
NAPETEGA
AKTUALNEGA FILMA

„BLOKADA“

Madeleine Carroll, Henry Fonda, Leo Carillo, Vladimir Sokolov

KINO UNION,

Tel. 22-21

Predstave ob 16., 19.

in 21. uri.

Jutri ob 17., 19. in 21. uri

GOSPODIČNA MOJA MAMICA

V glavni vlogi priljubljena francoska umet-nica Daniele Darieux. Film sijajnega humora, vedrega razpoloženja in brezst-vilnih komičnih situacij. PREMIERA DANES! — V vpletni sezoni od 1. julija dalje predstave ob 19. in 21. uri, ob nedeljah in praznikih ob 17., 19. in 21. uri. Znižane poletne cene!

KINO SLOGA — Tel. 27-30.

Radioprogram

Nedelja, 2. julija

8.00: Kvintet trobil. — 9.00: Napovedi, poročila: Rezervirano za prenos iz Ma-ribora. — 9.15: a) Reportaža spreveda udeležencev mariborskega tabora. — 10.00: b) Prenos sv. maše z ljudskim petjem in cerkveni govor. — 11.30: Nedeljski kon-cert Radijskega orkestra. — 13.00: Na-povedi. — 13.20: Za dobro voljo in za-bavo: Strmel »stirje fantje« (oddaja pre-kinjena od 14.30—17. ure. — 17.00: Kmet. ura: Poletno delo v sadovnjakih (g. Kafol Franjo). — 17.30: Vesel domač koncert: Veseli godci in Radijski orkester. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.40: Nac. ura. — 20.00: Korošci pojo (plošče). — 20.30: Operetni napeti: Gdč. Jelka Igličeva, g. Belizar Sancin in Radijski orkester. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Zdj veseli zaplesimo in tegobe pozabimo (plošče). Konec ob 23. uri.

Ponedeljek, 3. julija

12.00: Zborovske točke (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14.00: Napovedi. — 14.30: Zanimivosti. — 19.40: Nac. ura. — 20.00: Popy: Orientalna suita (plošče). Bajadere. — Na obrežju Gan-gesa. — Berači. — Patuljka. — 20.10: Me-sečni slovstveni pregled (g. prof. Fr. Vol-nik). — 20.30: Solistični koncert g. prof. Cenda Sedlbauerja (violoncello), pri kla-virju g. prof. M. Lipovšek. — 21.00: Kon-cert Radijskega orkestra. — 22.00: Na-povedi, poročila. — 22.15: Koncert sloven-skih skladateljev (Radijski ork.). Konec ob 23. uri.

Torek, 4. julija

12.00: Daljni kraji v lahki glasbi (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napo-vedi. — 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14.00: Napovedi. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Deset minut zabave. — 19.40: Nac. ura. — 20.00: A. Dvojak: Slovenska rapodija (plošče) (Filharmon. orkester). — 20.10: Začimo Ci-rlj Metodov kres! (g. prof. E. Bojce). — 20.30: Operni speli in napeti. Foje g. An-ton Orel, Igra Radijski orkester, dirigira D. M. Šijanec. — 22.00: Napovedi, poročila. — 22.15: Švicarski ljudski napeti (Malen-skov trio). Konec ob 23. uri.

Sreda, 5. julija

12.00: Naše pevke, naši pevci (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Salonski kvartet. — 14.00: Napo-vedi. — 18.30: Mladinska ura: Ročna de-la: Bumerang in laso (g. Miroslav Zor). — 18.45: Bajke (plošče): Englemann: Iz knji-gne pripovedk, suita in V prodajalni igračk, suita. Komzak: Pravljica. — 19.00: Na-povedi, poročila. — 19.30: Prirodopisni ko-tiček (g. prof. Fr. Pengov). — 19.40: Nac. ura. — 20.00: Wleniowski: Faust fanta-zija za gosli in orkester (Edita Lorando-va, plošče). — 20.10: Kulturne in prosvetne razmere v Slovenski krajini (g. prof. Jože Mavčec). — 20.30: Koncert zbora »Ljub-ljanski zvon«. — 21.15: Tamburaški orke-ster (A. Karmelj). — 22.00: Napovedi. — 22.15: Poskočni napeti, veseli odmevi (plošče). Konec ob 23. uri.

Četrtek, 6. julija

12.00: Ruski napeti (plošče). — 12.45: Poročila. — 13.00: Napovedi. — 13.20: Opoldanski koncert Radijskega orkestra. — 14.00: Napovedi. — 19.00: Napovedi, poročila. — 19.30: Deset minut zabave. — 19.40: Nac. ura. — 20.00: Bernhard: Kmo-chiada, venček (plošče). — 20.10: Sloven-sčina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič). — 20.30: Reprodukcijski sinfonični koncert. — 21.15: Rumunske, španske, srbo-hrvaške, bolgarske, turške in angleške plesne poje in spremlja s kitaro g. Costello Cri-stianovici iz Bukareste. — 22.00: Napove-di, poročila. — 22.15: Za dobro voljo igra Radijski orkester. Konec ob 23. uri.

ZVOČNI KINO SOKOLSKI DOM
V ŠISKI — Telefon 41-79.

Velefilm

Chicago v plamenu

V glavni vlogah: Alice Faye, Tyrone Power, Don Ameche.

Predstave danes ob 1/2 9. uri, jutri ob 5., 7. in 9., v ponedeljek ob 1/2 9. uri

Priljudni spored:

Igralci

NA POŠTI

— Te pošiljke ne morem sprejeti, ker naslov ni čitljiv. Kar poglejte, kdo bi pa mogel prečitati tole »Novo mesto«.

STRUPEJ JEZIK

— Poznam mnogo moških, ki bodo zelo nesrečni, ko se omožijo.
— Rad bi vedel, kolikokrat se hočete omožiti.

Vsi prijatelji sokolske misli jutri na

telovadni nastop

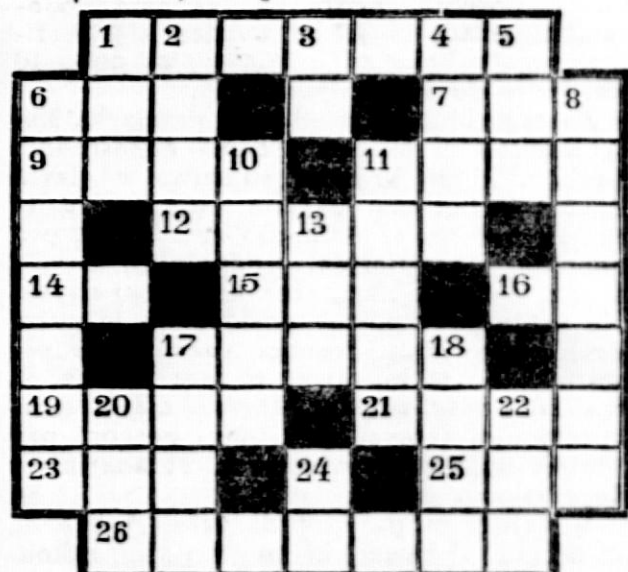
Sokola na Vrhniki

Po telovadni godba, ples in prosta zabava. Ugodne železniške zveze: Odhod iz Ljub-ljane ob 11.19, 13.56 — odhod z Vrhnike ob 17.05, 20.49

Križanka

Pomen besed

Vodravno: 1. mesto na Koroškem, 6. ujeđa, 7. padavina, 9. mesto v Rumuniji, 11. roman Dostojevskega, 12. vrsta pripo-vednega spisa, 14. kvarta, 15. želja demo-kratskih držav, 16. kazalni zaimek, 17. del žel. postaje, 19. del njive, 21. naučil-manski sodnik, 23. guba na vodi, 25. pla-nina v Srbiji, 26. mesto v Srbiji.
Navpično: 1. drevo podobno hrastu, 2. državna svojina, 3. sibirski reka, 4. an-gleški politik in državnik, 5. glasbena nota, 6. rusko mesto, 8. ukrajinsko mesto, 10. Jurčič-Cesnikova gledališka igra, 11. slog, 13. sofski dnevnik, 17. kos papirja, 18. svojini zaimek, 20. steza v snegu, 22. po-klon, darilo, 24. povratni zaimek.

Rešitev križanke, objavljene prejšnjo soboto

Vodravno: 1. sneg, 4. Jona, 7. Radom, 8. os, 10. jad, 11. pa, 12. laš, 14. hes, 15. Tr-pimir, 16. nad, 17. pud, 19. on, 20. lok, 22. ne, 23. Pirin, 25. atom, 26. Piva.
Navpično: 1. Stoj, 2. Er, 3. Gaj, 4. jod, 5. om, 6. Aras, 7. a Dalibor, 8. satan, 11. Pe-rum, 13. žrd, 14. hip, 16. nona, 18. deža, 20. Lím, 21. kip, 23. po, 24. ml.

Brez posebnega obvestila.
Naša preluba mama, stara mama, teta in tašča, gospa

MARIJA PLANINŠEK
roj. DANÉ
SOPROGA TRGOVCA

je danes mirno v Gospodu zaspala.
Blagopokojnico spremimo na zadnji poti v nedeljo, dne 2. julija 1939, ob 17. uri, izpred mrliške veže štajmarjeva pot št. 2 (Stara pot) na pokopališče k Sv. Križu.
Prosimo tkega sočalja.
V LJUBLJANI, dne 30. junija 1939.

Globoko žalujoči KARL PLANINŠEK
z otroci in ostalim sorodstvom

Novost za Ljubljano je,

da je prispela

v kavarno „Stritar“

nova damska jaz-kapela z mlado klaviristko

ter odličnimi pevskami.

Vsako soboto in nedeljo vso noč odprto.

Makulaturni papir

proda

uprava „Slovenskega Naroda“
Ljubljana, Knaflijeva ulica šte. 5

V obrambo poglobitvenega načrta in poštenja

Zavrnitev grdih očitkov mestnega inženjerja — Razprava o ljubljanskem železniškem problemu

Ljubljana, 1. julija
V ponedeljek zvečer je bila v društvenem lokalu ljubljanske sekcije Udruženja jugoslov. inženjerjev in arhitektov strokovna razprava o ljubljanskem železniškem problemu. Čeprav je bilo prirejenih že več predavanj in četudi so o rešitvi železniškega vprašanja v Ljubljani razpravljali pri nas na anketah, sejaah mestnega sveta in pisali o njem že nešteto krat, še vedno nekateri ljudje ne razumejo ali nečejo razumeti bistva zadeve. To bi se lahko odpuštili nestrokovnjakom, a kako naj se oprosti napade ter očitke proti strokovnemu reševanju problema ljudem, ki se prištevajo med strokovnjake sami in ki zavajajo javnost z neosnovano kritiko? Kako naj mirno trpe izpodbijanje dela za javne koristi — Ljubljane in vse Slovenije — dela, ki je zahtevalo doslej že toliko naporov, poštvalnosti in časa? Kako dolgo so morali dokazovati na pristojnih mestih, da je treba dati osnovo reševanju železniškega problema v Ljubljani? Zato se je izkazalo zopet potrebno, da strokovnjaki javno zavrnejo vse očitke in slepomiselnosti v zvezi z ureditvijo železnice in kolodvora v Ljubljani. Na predavanju so bili povabljeni razen strokovnjakov tudi zastopniki številnih ljubljanskih ustanov. Posebej so povabili inž. F. Klopčarja, a se predavanja ni udeležil, kar so prireditelji obžalovali. — Povabljeni gosti in tovariši je pozdravil predsednik sekcije inž. L. Bevc. O ljubljanskem železniškem problemu in delu tehnične pisarne, ki proučuje načrte za ureditev železnice in kolodvora v Ljubljani, je predaval šef pisarne inž. J. Leskovšek.

KAJ JE LJUBLJANSKI ŽELEZNIŠKI PROBLEM?

Iz predavanja inž. J. Leskovška posnemamo:
Ljubljanski železniški problem je vsota prav za prav treh problemov: 1. železniški problem premajhnosti in že davno ne več ustrežajočih železniških naprav na glavnem in gorenjskem kolodvoru; te naprave ovirajo osebnost in tovarni promet zaradi svoje neekonomičnosti in zastarelosti; 2. problem cestnega lokalnega in mednarodnega prometa na cestah, ki križajo železnico v isti ravni; 3. problem razvoja mesta.

Ljubljanski glavni kolodvor je bil zgrajen in izročen svojemu namenu l. 1849 — čez 2 meseca bomo obhajali njegovo 90. letnico. Čez 8 let potem je bila podaljšana železnica do Trsta; l. 1870 je bila priključena gorenjska železnica na glavni kolodvor, l. 1891 kamniška, l. 1893 dolenska in l. 1899 vrhniška. Poslovni prostori so v kolodvorskem prostoru pretesni, pretemni ter sploh ne ustrezajo svojemu namenu, saj je poslopje ostalo v bistvu nespremenjeno v 90 letih. Dnevni promet je narasel od leta 1849, ko je vozil na dan le en par poštinih in mešanih vlakov na sedanjih 14 parov brez in 40 parov potniških vlakov. Ves ta promet 108 rednih osebnih vlakov se razvija na petih kratkih tirih (od 150 do 300 m) z navadno tirno razdaljo 4,75 m brez medtirnih peronov, torej ne mnogo drugače kakor pred 90 leti! Samo pazljivosti, vestnosti ter naporom postajnega osebja je pripisovati, da ni večjih prometnih nesreč, posebno pri ogromnem nedeljskem prometu. Ljubljana se kosa v potniškem prometu z Beogradom. Beograjski kolodvor tudi sicer ni idealno urejen, vendar je s svojimi kritimi dolgiimi medtirnimi peroni in z večjim številom tirov neprimerno boljši od ljubljanskega. K temu neprimenu pa je treba še pristeti notranje, obratne težkoče glavnega kolodvora. Premajhni, pretemni in neudobni prostori v postajnem poslopju, skladiščih, kurilnicah in delavnicah, premalo tirnih naprav (ki so razen tega še zastarele), zapornice na mnogih prehodih itd., vse to silno ovira in podražuje obratovanje. Vlake premikajo na gorenjskem, glavnem in zaloskem kolodvoru, lahko bi jih pa pri urejenju železnice na skupnem ranžirnem kolodvoru v bližini kurilnic in delavnic.

RESNICA O PROMETU NA ŽELEZNIŠKEM PREHODU...

Inž. Klopčar trdi, da imamo v Ljubljani male prometne ovire z železniško progjo. Prometno štetje pri Tyrševi in Gosposvetški cesti preteklega tedna pa kaže, da je v 24 urah prevozilo prehod na Tyrševi cesti v eni smeri z železnice proti mestu 970 vozil in 3825 kolesarjev. Odloda maksimalna obremenitev, ne pa povprečna. Tako znaša obremenitev med 7. in 8. uro v eni smeri 551 kolesarjev in 98 drugih vozil, na minuto 9 kolesarjev in skoraj 2 drugi vozili, torej trikrat več kakor povprečno. V tem času je prehod zaprt zaradi štirih tovornih vlakov tako dolgo, da se nabere včasih po 7 vozil na vsaki strani zapornice in po 40 kolesarjev, da o peših sploh ne govorimo. Dnevna maksimalna prometna obremenitev na prehodu na Tyrševi cesti znaša v obliki smereh 2045 vozil, 9600 kolesarjev in 15.700 pešev. Prehod je zaprt v 24 urah skoraj četrtino dne, 5 ur in 36 minut!

...IN O ZADRŽANEM RAZVOJU MESTA ZA KOLODVOROM

Za Ljubljano je izdelava celotnega regulacijskega načrta sploh nemogoča, dokler ne bo rešeno tako važno železniško vprašanje: železnica s kolodvorom sredi mesta bistveno vpliva na razvoj mesta. Od Most do Šmartinske ceste deli severni del mesta od južnega kilometra dolg nasip, ki ima samo po en podvoz in prehod, a od Šmartinskega podvoza do Tyrševe ceste, na dolžino 1.200 m zavira glavni kolodvor razvoj mesta proti severu, kar spredvidimo po tem, da so lepa, zdrava stavbišča za kolodvorom nezazidana. Šest ulic in cest z živahnim prometom se slepo končuje na Masarykovi cesti. Od Tyrševe do Janševce ceste je pa pretrgana zveza med Ljubljano, Šiško in Bežigradom na dolžino 1.300 m.

KAJ JE TREBA UREDITI?

Pravilen projekt za rekonstrukcijo ljubljanske železnice mora rešiti naslednje probleme: Za železniško upravo mora določiti po najnovejših izkustvih zgrajene osebnost in tovorni kolodvor z vsemi potrebnimi prometnimi, obratnimi in var-

nostnimi napravami, stavbami itd.; premikanje vlakov, zdaj na treh postajah, mora združiti na novem modernem premikalnem kolodvoru; zastarele kurilnice in delavnice naprave je treba odstraniti iz sredine mesta ter zgraditi nove, bolj ekonomične zunaj mesta in blizu tovornega in premikalnega kolodvora. Za cestno upravo mora določiti možnost od železniškega prometa povsem neodvisnega in preglednega cestnega prometa na vseh ali vsaj na glavnih križiščih z železnico. Za mestno upravo mora določiti odstranitev vseh ovir, kakršne so zdaj železniške naprave za razvoj mesta.

NALOGE TEHNIČNE PISARNE IN KDO JE V NJI ZASTOPAN

Z namenom, da izdela takšen okvirni, celotni projekt rekonstrukcije ljubljanske železnice, ki mora biti obnavljan vse probleme kot nerazdružljivo celoto in jih skuša rešiti na najbolj ekonomičnem, estetski in tehnično ter finančno izvedljiv način, je bil ustanovljen z odlokom prometnega ministrstva in na pobudo ter posredovanje ljubljanskega akcijskega odbora za rešitev železnice vprašanja »Tehnični biro« pri direkciji državnih železnic v Ljubljani. V tej pisarni se pečajo s študijem železnice problema zastopniki in izvedenci železnice, banke in mestne uprave. Že s tem je nakazana ozka povezanost interesnih področij problemov. Tehnični biro je prav za prav eksekutivna enota sebi nadrejenega Ožjega tehničnega odbora; v tem odboru so razen zastopnikov železnice, banke in mestne uprave še zastopniki tehnične fakultete, Udruženja inženjerjev in arhitektov in Zbornice za TOI, tako da pisarna deluje spoznavno z vso gospodarsko in strokovno javnostjo ter že zato moramo od nje pričakovati nepristransko in pravilno rešitev.

Tehnična pisarna je bila ustanovljena z izrecno nalogo, da izdela generalni projekt za rekonstrukcijo ljubljanske železnice vprašanja v smislu idejnega projekta inž. S. Dimnika; toda spoznavno z ožjim tehničnim odborom si je nadela obširnejšo nalogo, da prouči tudi druge načrte za rešitev ljubljanske železniškega problema od tehnične in finančne strani ter poda njihovo strokovno oceno.

Predavatelj je potem kratko opisal načrte, ki jih je morala pisarna proučiti, odnosno, ki jih proučuje. Opozoril je na njihove dobre in slabe strani ter dokazoval, zakaj so neizvedljivi. Pri tem se je opiral tudi na sodbe svetovnih in domačih strokovnjakov o rešitvah železniških problemov. Morda bi bilo prav, da bi se s takšno strokovno presojo načrtov o rešitvi ljubljanske železniškega vprašanja seznanila tudi širša javnost po primerni publikaciji. Predavatelj je tudi povsem stvarno ter dostojno presodil inž. F. Klopčarjev načrt

podvoza med Tyršovo in Gosposvetko cesto. Predložil je tudi oba proračuna, tehnične pisarne in inž. Klopčarjevega, z navodno cen del in izmer ter dokazal, da bi izvedba inž. Klopčarjevega projekta v resnici veljala — 16 in ne 6 milijonov. Zavrnil je dostojno tudi druge žaljive in krivične inž. Klopčarjeve očitke ter obžaloval, da inž. Klopčar ni navošč.

Predavatelj je tudi navedel nekaj številov o stroških izvedbe poglobitvenega načrta ter zavrnil fantastične govore o 300 milijonih in še višjih vsotah. Naglasil je, da bi izvedba katerekoli projekta zahtevala vselej prestatitev železniških naprav (kurilnic, delavnic) ureditev ranžirnega kolodvora, obnovitev zgornjega stroja prog, novo postajno poslopje itd., a v zvezi s temi deli bi treba rešiti tudi druga vprašanja, ki se tičejo mesta (ceste, razvoj mesta); dosedanja proučevanja kažejo, da bi bila rešitev železniškega vprašanja v zvezi s poglobitvijo železnice najcenejša. Poglobitev sama na sebi, z izkopom, deponiranjem materiala, opornimi zidovi itd., bi veljala največ 45 milijonov din. Druga železniška dela, ki jih je treba opraviti v vsakem primeru, pa okrog 100 milijonov. To so povsem realne številke. Vendar pri tem ni vračunano, da bi železnica z ureditvijo pridobila veliko zemljišče na gorenjskem kolodvoru, da ji ostanejo tudi še mnoge tirne naprave in da bi lahko tudi vnovčila gramoz, ki bi ga izkopali pri poglabljanju.

Načrt poglobitve ni nekakšna ljubljanska posebnost; videli smo skiptične slike poglabljenih kolodvorov v Franciji, v Nemčiji in Ameriki. Slišali smo strokovne sodbe svetovnih strokovnjakov o poglabitvah. Le zakaj se takšnih predavanj izogibljuje ljudje, ki sicer toliko govorijo proti načrtu poglobitve?

INŽ. KLOPČAR JE BIL SODELA-VEČ POGLOBITVENEGA NAČRTA

Prihodnji bomo poročali še o predavanju univ. prof. inž. A. Hrovata o prizadevanjih mestne občine, da bi prišlo do rešitve ljubljanskega železniškega vprašanja in o delu akcijskega odbora ter sodbo o Klopčarjevem in drugih projektih. Ob tej priliki omenjamo samo še, da je predavanja inž. Leskovška izpopolnil še inž. Dimnik s presenetljivo ugotovitvijo, da je bil tudi inž. Klopčar sodelavec poglobitvenega načrta; idejni načrt poglobitve je izpopolnil okrog 30 strokovnjakov in med njimi je bil tudi inž. Klopčar, ki je podal strokovno mnenje o kanalizaciji mesta v zvezi s poglabitvijo, se izrazil zelo pohvalno o načrtu ter želel projektantu mnogo uspeha. To je bilo l. 1935...

Predavanje je doseglo popoln uspeh. Bilo je zelo dobro obiskano. Razprava o obravnavanih »problemih« se bo nadaljevala ob prihodnji priliki.

Le naprej, brez miru...

Jutri bo sokolski praznik v št. Vidu

Šentviški Sokol vabi na svoj nastop — Podprimo ga, da mu olajšamo zgraditev doma

Ljubljana, 1. julija
Kakor sleherni naše sokolsko društvo, tako se je moral tudi šentviški Sokol v bivših časih pred osvobodjenjem kruto boriti za svoj obstanek in svoj razmah. Pred 31 leti se je zbirala pešica narodno zavedenih naprednih mož in fantov, ki so kljub vsem oviram ustanovili Sokola, kateremu je takoj pristopilo precej mladih fantov in deklet, ki so pričeli gojiti telovadbo. Prihajali so vaditelji tudi iz Ljubljane in se je sokolska četa krepila čedalje bolj in se s tem tudi jela prevladovati sokolske misel.

V tistih časih in seveda tudi ne med vojno se ni bilo mogoče misliti na lasten dom, vendar misel nanj ni bila nikoli opuščena. Po vojni so se znova zbrali Sokoli v svobodni domovini in so člani postajali še marljivjeji. Sokolski polet je dobil novih moči, povsod se je hotel delati in ustvarjati. Šentviški Sokol je takrat kupil lasten prostor ob glavni cesti, kjer je redno prirejal javne telovadbe. Ob 25letnici šentviškega Sokola je bil na zgodovinskih tleh vižmarškega tabora okoliščini zlet in takrat je dozorela misel postavitve trajnega spomenika temu najznamenitejšemu narodnemu taboru v l. 1889, kjer je slovenski narod formuliral svoj politični program, iz katerega se je porajala tu-

di jugoslovanska ideja. Osnovalec se je gradbeni odbor z nalogo sezidati društvo prepotrebni sokolski dom, ki naj bi bil obenem dostojen spomenik viteškemu kralju Aleksandru Zedinitelju. Akcijski odbor je takrat takoj razposlal pozive ozroma prošnje vsem slovenskim denarnim zavodom, industrijskim podjetjem in raznim ustanovam za dobrohotne prispevke, toda uspeh je bil malenkosten.

Društvo s svojim res agilnim starostar dr. Arkom na čelu pa navzlic težavam ni odnehalo in vodi akcijo za postavitve dostojnega doma naprej. Odbor društva je uvidel, da prostor ob cesti ne bo zadostoval za postavitev reprezentativnega poslopja, zato je kupil večji prostor v izmeri 10.000 kv. metrov na polju za št. Vidom, kjer bo poleg doma tudi obsežno telovadšče.

V korist bodoče zgradbe je šentviški Sokol priredi že 11. t. m. lepo tombolo, ki je prinesla nekaj gromotnega uspeha. Jutri pa bo društvo polagalo obracun svojega dela z javnim nastopom, ki bo ob 15. na telovadšču v št. Vidu ob glavni cesti. Šentviški Sokol vabi na to prireditelja vsa bratska društva iz okolice in narodno občinstvo, ki naj moralno pa tudi gromotno podpre šentvidčane pri akciji za zidav doma. Jutri torej vsi v št. Vid!

Vidovdanska sokolska proslava v Ljubljani

Krasen večerni telovadni nastop Ljubljanskega Sokola Nad 4000 gledalcev

Ljubljana, 1. julija
Za letošnji Vidov dan bi moral biti v Ljubljani jubilejni sokolski zlet v proslavo 75letnice najstarejšega Sokola na slovenskem jugu — Ljubljanskega Sokola. Iz različnih razlogov, ki sta jih objavila sokolstvu in javnosti silovnostni in zletni odbor, je jubilejni zlet, ki bi privabil v Ljubljano nad 25.000 sokolstva, odložen in bo leta 1943 ob proslavi 80letnice matičnega društva. Da pa ta jubilej ne gre neopaženo mimo našega sokolstva in narodnega občinstva, je priredil Ljubljanski Sokol na Vidov dan zvečer na telovadšču v Tivoliju večerni telovadni nastop, ki je privabil na krasno telovadšče nad 4.000 gledalcev. Krasna luna na poletni noč, šviganje raket visoko pod zvezdnato nebo je svečano razpoloženje se bolj povzdignilo. Pred pričetkom nastopa je priredila vojaška godba promenadni koncert, ki je privabil velike množice občinstva. Pred nastopom je zletela v zrak močna raketa, ki se je iz nje razvila velika državna trobojnica, kar je občinstvo pozdravilo z vzklikanjem in navdušenim ploskanjem. Akademijsko so posetili zastopniki divizionarja podpolkovnik Oblak, starosta br. Gangl, zastopnika župe br. inž. Beve in tajnik Flegar, predstavniki naše hrabre vojske in številni zastopniki narodnih in kulturnih organizacij, stajala je

bilo zbrano v polnem številu ljubljanske in okoliške sokolstvo.

Pod vodstvom načelnika br. dr. Ivka Pustiškega so prikoračili na telovadšče člani, članice, naraščajniki in naraščajnice, ki so prav dobro izvajali hkratne preskoke čez 9 konj. Občinstvo jih je nagradilo z viharim odobravanjem. Za njimi je prav dobro opravilo 16 članic in 28 članov dr. Murnikove proste vaje za jubilejni zlet leta 1933 v Ljubljani. Krasne in težke vaje so zbužale toplo priznanje občinstva. Na bradnji je nastopila vrsta najboljših, ki je za svoje efektne in krasno izvedene vaje žela nedeljno pohvalo, nakaar sta nastopili vrsti članov in naraščajnikov v izmenstnem teku z gorečimi baklami in s preskoki čez goreče zapreke. Zmagala je vrsta naraščajnikov med navdušenim ploskanjem gledalcev. Po izmenstnem teku je nastopilo 20 članic in 20 naraščajnic s hkratnimi vajami na 8 gredeh, ki so dobravo uspele. V temi so zatem prikoračili naraščajniki (32), ki so vaje z gorečimi baklami po valčkovem taktu opravili skladno in prav dobro, kar je občinstvo sprejelo z viharim odobravanjem. Na drugo je zopet nastopila vrsta vrhunskih telovadcev, ki je za svoje odlično izvedene vaje žela vsestransko priznanje. Posebno sta se odlikovala br. Boris Gregorika in naš olimpijski tekmovalac br. Forte, pa tudi osta-

li so pokazali presenetljiv uspeh. Nova in krasna je bila točka: vaje naraščajnic z loke. Okusne obleke in blestajoči loke so močno povzdignili skoro brezhibno izvedeno skladbo sestre Majde Slapničarjeve. Sestre Slapničarjevi naše čestitke! Kakor doslej vse telovadne skladbe našega sokolskega pesnika in strokovnjaka br. dr. Viktorja Murnika, tako je tudi telovadni ples na Chopinovo Polonezo op. 40, št. 1, ki so ga izvajali člani in članice s idili, zbužili navdušeno pohvalo in priznanje. Skoro brezhibna izvedba te težke skladbe je očarala občinstvo, ki je priredilo nastopajočim dolgotrajne ovacije. Učinkovit je bil rajalni pohod z lampijonki članov in naraščajnikov (64). Lepi prehod in liki so zapustili pri gledalcih najlepši vtak. Kakor je na jubilejni akademiji v Narodnem gledališču odlično uspela najnovejša dr. Murnikova telovadna skladba »Telovadni ples« na Presernovo pesem »Pod okno« (Luna sije) in na »Flajšmanov napave«, tako je tudi na večernem nastopu dosegla

30 letnica Sokola Ljubljana-Vič

Drevi ob 20.30 bo jubilejna akademija v Tivoliju

Ljubljana, 1. julija
V proslavo društvene 30-letnice priredi viški Sokol drevi ob 20.30 na telovadšču ljubljanskega Sokola v Tivoliju jubilejno telovadno akademijo, s katero hoče viški Sokol pokazati javnosti uspehe svojega dela v telovadnici. Za akademijo se se vsi telovadni oddelki temeljito pripravili, saj bodo nastopili pred kritičnim ljubljanskim občinstvom. S težkim srcem se je viški Sokol odločil, da bo imel svoj nastop v Tivoliju, toda prisililo so ga razmere, saj je lanko leto izgubil krasno urejeno telovadšče, ki ga je z velikimi žrtvami zgradil pred 6 leti. Toda društvo ni klonilo, vključ temu se je odločilo, da svečano proslavi svoj jubilej z akademijo in javnim telovadnim nastopom, ki bo 6. avgusta t. l. Ob tej priliki bomo razvili tudi dečji prapor, ki mu bo kumovala naša marljiva sestra Slava Benčanova.

Za nočnejšo akademijo, ki bo brezdvoma našla topel odziv pri občinstvu, je določilo načelnštvo nastopen spored: 1. na-

Jubilej laškega Sokola

Davno, davno že je bilo, ko je priletel iz zlate Prage sinji Sokol k svojim južnim bratom. Plovec nad Laškimi je žalostno povečal svoja krila, ker tujec mu je bil brat na rodni slovenski grudi.

Preko celtn pa je zavel orkan in v gromu in blisku so padale trdnjave, a na njihovi razvalinih si je zgradil Sokol čvrsta gnezda. Tako tudi v Laškem in iz mlega gnezda je zrasla močnega sokolska trdnjava.

Dvajset let je minilo od tedaj, ko se je Sokol prvič spustil iz sinjih višav na ta rajski kotček naše domovine. Kljuboval je viharjem in nevihtam ter zre danes s ponosom nazaj na to sokolsko dolo dveh desetletij.

Osiveli so sicer Sokoli, ki so pred 20 leti stali ob skromnem sokolskem gnezdu. Mers katerega od njih krije celo že zelena ruša. Toda ideja, položena takrat v to malo sokolsko gnezdo, je klila dalje in oni osiveli Sokoli, ki so kumovali ob njegovem rojstvu, pojačeni z mladimi sokolskim rodov, ščitijo danes to sokolsko svetinjo. A cele čete naraščajnikov in sokolske dece jedva čakajo, da stopijo nekoč v vrste sokolskih čet in se, prežeti sokolskih idej in brezmejnega ljubezni do rodne grude, vzpenjo preko vsakdanjosti.

Dne 9. julija pa se bodo zbrale v Laškem številne sokolske čete, da počastijo svojega sokolskega druga ob njegovem jubileju.

Astrologi o juliju 1939

Trigon med Uranom in Neptunom, dolgo učinkujoča in samo vsakih 60 let ponavljajoča se konstelacija

Za julij 1939 je mesečni horoskop ne navadno svojevrsten z aspekti med planeti, ki kažejo na izredne dogodke, ki se utegnejo še v teku julija pripetiti, ali pa bodo v juliju »sproženi«, njih učinek pa bomo občutili šele pozneje.

Saturn se premika v osi med Jupitrom in Uranom, obenem je Saturn v enaki oddaljenosti od Marsa in Pluta, kar kaže na katastrofe v izrednem obsegu. V juliju in v sledenčih mesecih sta pa tudi Uran in Neptun v trigonu, to je konstelacija, ki se ponavlja samo vsakih 60 let in je po svojem učinku dolgotrajna in izredno pomembna.

Mesec julij se prične s kritično konstelacijo. Dne 1. julija sta Venera in Neptun v kvadratu, kar kaže na zmede in prevare v čustvenem doživljanju, človek izgubi pod takim vplivom kontrolo nad samim seboj ali je do sebe premalo strog, zato sledi nevestnosti. Kvadratura kaže tudi na škandale in slične zločine ter na nevzorno razpoloženje. Že dne 3. julija sledi drugi kritičen aspekt, to je kvadratura Merkurja z luninim vozilom, ki nagne ljudi, da kritično presojajo dosedanje zveze in skušajo stare vezi pretrgati.

Dne 6. julija bosta Merkur in Jupiter v trigonu, kar kaže na pozitivno duševno življenje pri posameznikih in na optimistično razpoloženje, dne 7. julija pa bosta Uran in Neptun v trigonu. Ta trigon je najpomembnejša konstelacija ne samo v juliju, marveč v vsem letošnjem letu. Ponovila se bo dne 14. avgusta, učinkovala pa bo v juliju in avgustu in s presledki do konca leta ter še prihodnje leto. Ta nenavaden aspekt se ponavlja samo vsakih 60 let. Astrologi pravijo, da obvlada Neptun duhovno življenje, Uran pa je planet presenečenja. Fo tej razlagi je sklepate, da bo letos ali morda šele prihodnje leto trigon med Uranom in Neptunom sprožil orjaško mednarodno borbo v svetu, to se pravi, da se utegne prikriti letos odločilna borba med svetovnonazorskimi, socialnimi in kulturnimi dejavji.

V tej zvezi ni nezanemljivo omeniti, da je bilo pred 60 leti ob taki konstelaciji urednično stremljenje nekaterih evropskih držav, ki so iskale svoj življenjski prostor v kolonijah. Pred 60 leti je bila tudi sklenjena trgozveza med Italijo, Avstrijo in Nemčijo. V zgodovini Nemcev se kažejo obdobja po 60 letih nazaj od letošnjega leta kot izredno ekspanzivna obdobja, na primer borba nemškega nacionalizma proti Meternichu, vrhunec politične moči Friderika Velikega po Sedemletni vojni, proglasitev Prusije za kraljevino itd.

Tja do srede julija kažejo aspekti v spo-

ta točka popoln uspeh. Ob luninem svitu in odlični pevski in godbeni spremljavi so bratje izvedli skladbo odlično. Občinstvo ni štedilo s priznanjem. Krasen poldrugo uro trajajoč nastop so zaključili člani z učinkovito dr. Murnikovo skladbo »U boj« odlična izvedba je navdušila občinstvo, ki je priredilo bratom entuziastične ovacije. Krasen nastop je zaključila veličastna alegorija vseh oddelkov ob čarobni bengalični razsvetljavi. Nad skupino, ki je zapela »Le naprej brez miru«, sta se vili češkoslovška in jugoslovenska trobojnica, kar je zbudilo med občinstvom nepopisljive ovacije slovenskemu sokolskemu bratstvu.

V telovadni spored so bile vpletene slike ognjemeta. Videli smo krasen ognjen vodopad, pavov rep, izbruh vulkana, velike rakete s srebrnim ozaljem itd. Skratka bil je lep večer, ki bo ostal vsem v trajnem spominu. Ljubljanskemu Sokolu iskreno čestitamo k lepi proslavi Vidovega dne. — at.

stop vseh telovadnih oddelkov med petjem »Le naprej brez miru«, skupne proste vaje vseh oddelkov, 2. moška deca: preskoki čez konja, 3. ženska naraščaj: deveterica, 4. moški naraščaj: drog, 5. ženska deca: vaje z loke, 6. moški naraščaj: preskoki čez konja, 7. starejši bratje: proste vaje, 8. ženska naraščaj: vaje na dvovinskih bradljah, 9. člani in članice »Svoboda« simbolične proste vaje, 10. Kresna noč, zbirka simboličnih telovadnih plesov, ki nastopijo pri njej vsi mladinski oddelki. Pri akademiji bo sodelovala godba Sokola i Tabor. Vabimo sokolsko članstvo in prijatelje društva, da v polnem številu posetijo akademijo in naj si nabavijo vstopnice že v predprodaji v pisarni ljubljanskega Sokola med uradnimi urami l. zvečer od 19. dalje pri blagajnah na telovadšču.

Drevi vse, kar sokolsko čuti naj poseti akademijo viškega Sokola, ki se bori za nakup novega letnega telovadšča.

Uprava Sokola Ljubljana — Vič

bileju kar bo ena najpomembnejših letošnjih sokolskih manifestacij tukajšnjega okrožja.

Ze na predvečer, t. j. 8. julija, bo z naraščajsko akademijo storjen nekakšni uvod v to jubilejno slavnost. Dne 9. julija pa se bodo ob 9. uri kosali naši mladiči v meddruštvenih naraščajskih tehnikah. Ob 14. uri pa bo zbor sokolskega okrožja z razvitem društvenega naraščajškega prapora, nato pa povorka skozi mesto. Temu sledi ob 18. javen nastop in nato družabna zabava. Se posebej pa moramo omeniti okusno urejeno sokolsko razstavo, ki bo odprta prav ta dan v Sokolskem domu, in ki bo nazorno predločila društveni razvoj in delovanje od njegove ustanovitve pa do 20letnega jubileja.

Ne delamo nikake kričeče reklame, ker vzeten za čare narave, ki jih mu Laško v tega kralja azurnih višav, in kdor je do dobro vemo, da kdor je Sokol in kdor eni toliki meri nudi, ta ne bo zamudil te lepe prilike ter bo prihitel dne 9. julija v Laško.

Iz Poljčan

— Pozor na pitno vodo. Ker po nedavnih številnih poplavih zaradi onesnaženja studencev in vodnjakov obstoja nevarnost raznih črevesnih nalezljivih bolezni, se prebivalstvo opozarja, naj iz poplavljenih studencev in vodnjakov pije le prekuhanano vodo. Ako je kje potrebna desinfekcija, prijavite to zdravniku.

ženje vseh, ki si bodo lahko v teh dneh privoščili poletni oddih. V drugi polovici julija pa bodo prevladovali kritični aspekti.

Dne 16. julija bosta Venera in Jupiter v kvadratu, kar kaže na disonanco med željami in trdo stvarnostjo, kateri povzroča nezadovoljstvo, občutljivost in konflikte. S treznim preudarkom lahko človek premaga take nevestnosti.

Dne 19. julija bosta Merkur in Uran v kritičnem kvadratu. Uran obvladuje predvsem mišljenje in ker je v neharmonični zvezi z Merkurjem, kaže aspekt na raztresenost in nevzornost z običajnimi posledicami takega razpoloženja, ki so slaba volja, razdražljivost, natakčenost in preobčutljivost, nesporazumi in razdori. V takim razpoloženju je treba pač ohraniti mirno kri in trezno glavo.

Dne 19. julija bosta pa tudi Mars in Saturn v kvadratu. Mars obvladuje voljo in delavnost ter podžiga človeka, Saturn pa ga ovira v razvoju in dejavnosti. Kvadratura med obema planetoma utegne povzročiti notranje konflikte zaradi impulzov, ki nalete na ovire, zaradi hotenj, ki se jim zopet-stavi trezen premislek, in zaradi volje, ki se ne more pretvortiti v dejanja. Z obvladanjem samega sebe je mogoče take konflikte premagati, kdor tega ne zmore, bo v dneh okoli 19. julija nepremišljeno in brezobzirno ravnal ter lahko doživel huda razočaranja in notranje polome.

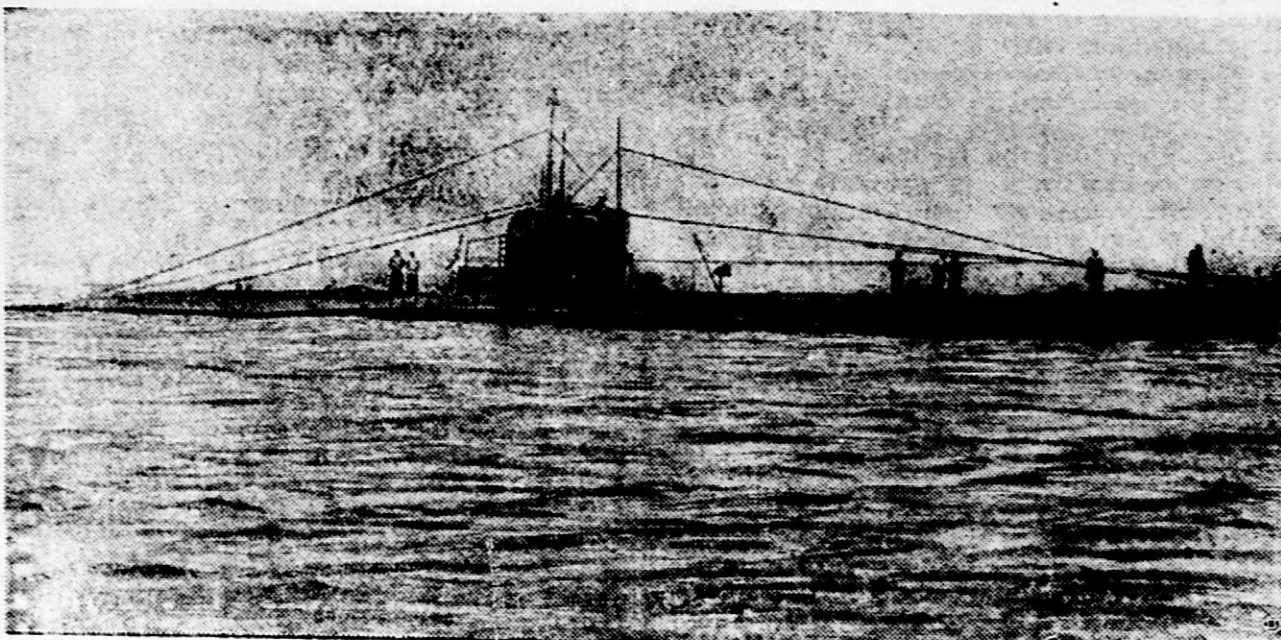
Dne 23. julija bosta Sonce in Mars v opoziciji. Posamezniki bodo hoteli uveljaviti svojo voljo, a prenaeno in nepremišljeno ter bodo naleteli na odpor drugih. Samo tisti, ki ravnajo v takim razpoloženju s polnim občutkom odgovornosti in s preudarkom, more imeti v takih primerih uspeh. Opozicija kaže v splošno tudi na požarne in prometne nesreče ter na elementarne nevarnosti, ki v splošno ni ugodna za zabavišča in gostinske obrate.

Dne 24. julija bosta Sonce in Saturn v kvadratu, kar kaže na duševne in organske motnje, posamezniki bodo doživeli na ta dan ali nekaj dni prej in pozneje duševne depresije in se bodo oddaljili ljudem, ki so jim bili doslej blizu. Nekateri bodo šli vase, kakor rečeno, in utegnejo imeti od tega koristi v razvoju svoje osebnosti.

Dne 27. julija bosta končno Sonce in lunin vozil v kritičnem kvadratu, kar kaže na nevarnost ločitve in oddajitve od dotedaj ljubljanih oseb. Zelo kritičen je tudi zadnji dan v juliju, to je 31. julij z opozicijo med Jupiterom in Venero, kritičen zlasti za ljubozensko življenje. S to konstelacijo med Marcom se konča trezno dolga serija samih kritičnih aspektov v drugi polovici meseca julija 1939.

Zakaj je reševanje iz podmornic težko?

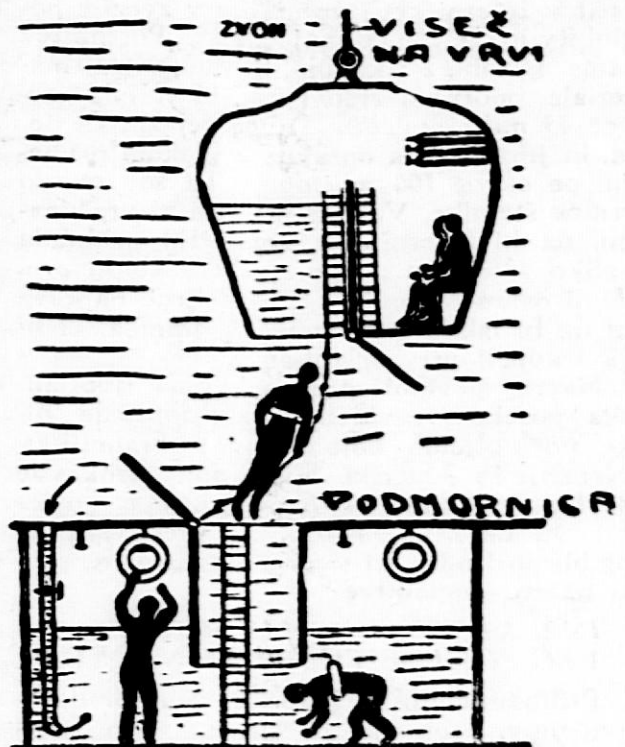
Česa ne vedo ljudje, ki niso še nikoli videli podmornice od znotraj in ki ne poznajo življenja v nji

mornico. Dokler delujejo strojne naprave, lahko daje podmornica znake potom radija ali svetlobnih signalov.

Pekel pod morskno gladino

Kdor sam ni preizkusil življenja v podmornici, bo težko razumel, kako depri-rajajo vpliva na posadko že samo pomanjkanje prostora in zatohtlo ozračje tudi med normalno vožnjo. Samo kapitan okoli periskopa se lahko nekoliko svobodneje giblje in pa zadaj in spredaj v torpednih prostorih je več prostora. Drugače se pa človek neprestano dotika z rameni neestetičnih cevi in pip, če hodi po podmornici. Iz prostora v prostor se pride le skozi ovalne prelake. Na vsaki strani ima za seboj dolge vrste valjarjev Dieselovih motorjev, od katerih puhti nezmožna vročina. V drugem glavnem prostoru so akumulatorji za plovbo pod vodo. Tu pa smrdi po kislini in če leže mornar k počitku v svoji celici, jeto prav za prav samo nekakšna pregraja, točno odmerjena za njegovo telo, podobna kovinski krsti.

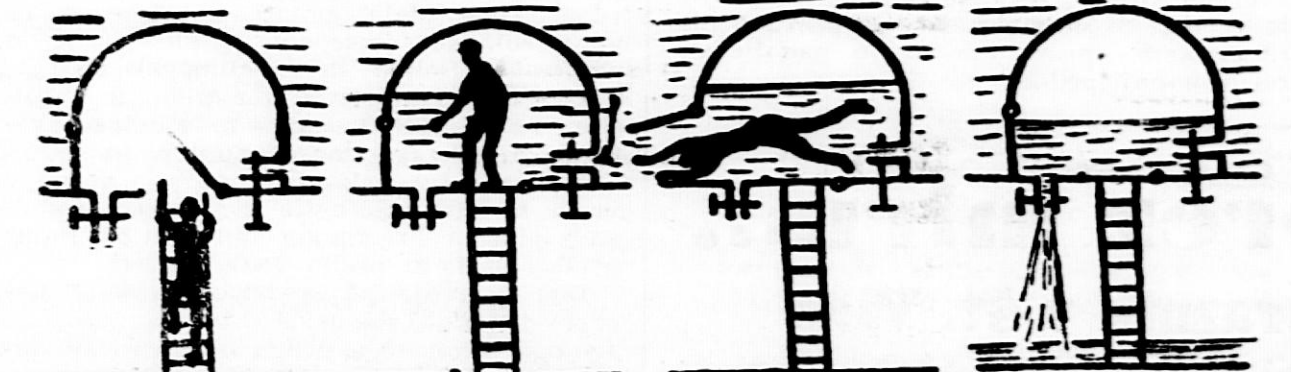
Zdaj si pa mislimo, da se postavi podmornica posevno, da začne tedi iz akumulatorskih posod kisline, kajti posode morajo imeti ventile. Kislina zalije vse, razvijejo se strupeni plini, povsod se razliva smrdeča nafta. Kdo bi se potem takem dušil, da mornarji ne morejo priti do torpednih odprtij zadaj v podmornici, čeprav moli zadnji del iz vode in da se tudi ne morejo rešiti skozi glavno odprtino, ki je pri dolžini podmornice 100 m skoraj 50 m globoko v vodi, kjer rešilni aparati odpravijo? Mornarji v podmornicah dobivajo sicer dnevne doklade, v na-

podmornice za vsakega člana posadke. S tem aparatom se je našlo pet mornarjev podmornice »Posejda«, potopljene istega leta 30 m globoko. Podoben aparat uporablja ameriška podmornica in naziva ga lung (pljuča). Razlikuje se samo v tem, da je kisik neposredno v mehu, kjer ga je 10 Mtorov. Lung je rešil posadko ameriške podmornice »S-4« iz globine 32 m. Dviganje enega moža je trajalo pet minut po vrvi, opremljeni z vozli, pri katerih se je vsak ustavljal, da bi ne bil prehod pritiska prenagel.

Zakaj se ne reši vsak mornar, če ima na razpolago rešilni aparat. Tudi pri najboljši volji ne more imeti 80 do 100 članov posadke neprestano rešilnih aparatov pri rokah, zlasti če katastrofa onemogoči dostop do nekaterih oddelkov podmornice. Posadka je sicer dobro izveščana v rabi rešilnih aparatov in aparate večkrat skrbno pregledajo. Navzlic temu pa lahko nastanejo presenečenja, če zadene podmornico nesreča nenadoma, po dolgih letih uspešne plovbe.

Rešilne celice

Še do svetovne vojne sploh ni bilo mogoče uiti iz potopljene podmornice. Velikanski pritisk vodnega stebra je namreč onemogočal odprti poklopce. Zadoštuje, če pomislimo, da znaša pritisk v globini 10 m na poklopce s premerom samo 50 centimetrov okrog 78 ton. Med svetovno vojno, ko se je nekaterim članom posadke posrečilo rešiti se skozi torpedne cevi, so prišli na konstrukcijo rešilnih celic, s katerimi so zdaj opremljene vse podmornice. V eno celico lahko gre do pet mož, potem se pa poklopce zapre in vanj se spusti voda, ki iztisne iz nje zrak. Ko se pritiska izravnata, lahko brez težave odpro stransko odprtino in se tako dvignejo na površje.

Ker je ostala v celici zračna močnja, so mogli mornarji še dihati. Toda zrak je bil stlačen na toliko atmosfer, kolikor metrov je ležala podmornica pod morskno gladino. Zato se smejajo mornarji tudi z rešilnim dihalnim aparatom dvigati iz morja le počasi. Potem se voda iz celice izpusti do telesa podmornice in vsa procedura se ponovi. Ne smemo pozabiti, da se lahko dvignejo naenkrat samo štiri do pet mož, da je njihovo dviganje dokaj počasno in da se pri vsakem nadaljnjem turnusu podmornica napolni z vodo. Zato se navadno posreči rešiti le del posadke. Če se zapisi podmornica s prednjim delom v morskno dno, kakor nesrečna angleška podmornica »Thetis« in če je nagnjena za dobrih 80 stopinj, se izpremeni lega rešilnih celic tako, da mornarji ne morejo iz njih.

Rešilni zvon

Davis je konstruiral tudi rešilni zvon, ki naj bi bil nekakšna medstanica pri dvigavanju na površje iz velikih globin. Če leži podmornica vodoravno, se da rešilni zvon spustiti na njeno površje. Drugače ga pa morejo spustiti samo do gotove razdalje in posadka vstopi vanj, če se ji posreči priti iz podmornice s pomočjo rešilnih celic. Tako reševanje vidimo na tretji naši sliki. Prehod posreduje vrvi, obremenjena z vozli. Vstop je tudi omogočen na principu izravnanja pritiska med vodo in zrakom. V rešilnem zvonu so razne rešilne naprave za izravnavanje pritiska, ki čistijo zrak. Davisov rešilni zvon se je že večkrat obnesel, tako tudi ob nedavni katastrofi ameriške podmornice. Da bomo razumeli, zakaj ni mogoče rešiti vse posadke, moramo vedeti, da traja delo dve uri, predem potegnejo rešilni zvon iz globine 45 m, če hočejo paziti na vse varnostne ukrepe. In pri tem ni treba, da bi bil rešilni zvon posebno velik.

Za varnost podmornic

Razen opisanih dihalnih aparatov, rešilnih celic in rešilnega zvona je vse tude podmornice razdeljene iz varnostnih razlogov z vodotesnimi pregradami, s tako zvanimi prelazi. Razen tega ima podmornica spredaj in zadaj obežitev, ki se da odklopiti in tako se ladja olajša, če ne zadoštuje več zračni pritisk, da bi potisnil vodo iz celic. V podmornici mora biti tudi varnost. Če se podmornica potopi, spuste posebno napravo za vsesavanje oglikovega kisika. Če je v zraku le 6% oglikovega kisika, so mornarji v smrtni nevarnosti. Če podmornica potopi, spuste iz nje barvo, da se vidi, kje se je potopila. Zanimivo je, da je podmornica »Prometheus«, ki je zavezila v parnik in se takoj potopila z vsemi odprtimi odprtinami, vendarle izpustila rešilno bojo, čeprav je morala biti skoraj vsa posadka takoj mrtva. V boji je pritrjena cevka, skozi katero prihaja zrak v potopljeno podmornico. Toda ob veliki globini in ob razburkanem morju zrak skozi cevko ne more v pod-

Tega se je Davis zavedal in zato je konstruiral enostaven in lahek dihalni aparat, kakor ga vidimo na prvi sliki. Glavni njegov sestavni del je gumijasti meh s prostornino dobrih 8 litrov, zvezan z gumijasto cevko, ki ima na koncu ustnik. V mehu je apno, ki lahko vsrka 15 litrov oglikovega kisika. Ta namreč bolj odpira dihanje, nego pomanjkanje kisika. Spodaj je valjarček, v katerem je 36 litrov kisika, stlačenega na 25 atmosfer. Dotok kisika se da uravnati s stankimi pipicami. Zdravniško je pa bilo preizkušeno, da vdihavanje čistega kisika človeškemu organizmu tudi pod pritiskom ne škoduje, samo če ne traja predolgo. Nos je stisnjen s posebno zaponko, na oči se pa natakuje naočniki.

Parat tehtal okrog 5 kg in angleška admiralteta ga je 1. 1931 odobrila za vse

pa visela palica. Šimpanz je imel v celici zaboj in takoj ga je postavil predse, sto, pil nanj, snel palico in potegnil z njo plod k sebi. Ali pa je imel bambusove proste. Vsak sam zase je bil prekratek, do plota ni segel, toda proti so se dali zatakati drug v drugega in to je šimpanz storil. Sestavil je dolg prot in potegnil tako plod k sebi. In ko se je naučil delati to sam

od sebe, se je igral z drugimi proti, ki niso spadali skupaj tako, da je luknjico razlil ali pa ožji prot celo odgrnil. Šimpanz torej ima intelekt, čeprav je primitiven. Njegova odkritja se zle kot sreča naključja v posebnosti jasnih trenutkih. S tem se šimpanz razlikuje od človeka, ki ima take jasne trenutke vedno.

Roman malajskega princa

Proti bratovi volji se je princ Mahmud oženil s krojačovo hčerko

Malajski princ Mahmud iz Trengana, brat vladajočega trenganskega sultana, se je oženil v Oxfordu s krojačovo hčerko Joyce Blencovo in odpotoval v Indijo, da predstavi v Kuala Trenganu ženo svojo mu bratu.

Princ Mahmud, čigar romanček s hčerko krojača in perice se je zaključil s poroko, je študiral v Oxfordu. Tam se je z Joyce seznanil, ko je narobil pri njenem očetu obleko. Princ je bil dodeljen vpo, kojani angleški kolonialni častnik, ki je obvestil sultana, da se je njegov brat za ljubil v krojačovo hčerko. Sultan s tem ni bil zadovoljen. Lani poleti je nehal pošiljati bratu denar in pozval ga je, naj se takoj vrne domov brez svoje izvoljenke, sicer da bo izgubil vse rodbinske pravice. Princ Mahmud je bil že na parniku in hotel je odpotovati domov, da bi bratu vse pojasnil, pa si je v zadnjem hipu premislil. Bal se je, da bi se težko vrnil iz domovine k svoji izvoljenki, brez katere ni mogel živeti, če bi se mu ne posrečilo prepovoriti brata, da bi se sprjanznil z njegovo izbiro. Zato je sporočil bratu, da se raje odpove vsem pravicam in da se

bo preživljal z delom. Prodal je potni list in svoj avto. Tako si je preskrbel nekaj denarja za začetek, dokler bi ne dobil službe. Hotel se je preživljati kot sofer ali natakar. Potem je pa sklenil študirati do konca. Pomagal si je z instrukcijami.

Bratu je tudi sporočil, da bi se skliceval na svoje pravice angleškega državljan, na, če bi hotel nastopiti proti njemu in če bi ga hotel izgnati iz Anglije. Sultan iz Trengana, ene izmed nefederiranih malajskih držav pod angleško zaščito, vladar 200.000 podložnikov in 14.000 kv. km obsegajoče dežele na vzhodni obali Malajskega polotoka, je končno sklenil pobotati se z bratom brez škandala. Princ Mahmud je tretji izmed bratov po starosti, a trenganski sultan ima dve sinova tako da Mahmud ni pretendent na prestol. Iz njegove ženitve torej ne bodo nastale dinastične zmede. Sultan je brzojavil iz Kuala Trengana, svojega sedeža, da bi vendarle rad videl bratovo nevesto. Princ Mahmud je sklenil predtaviti mu jo, to da za vsak slučaj že kot svojo ženo, ki ji bo potovanje na Malajski polotok obenem ženitovansko potovanje.

Edisonov prvi izum

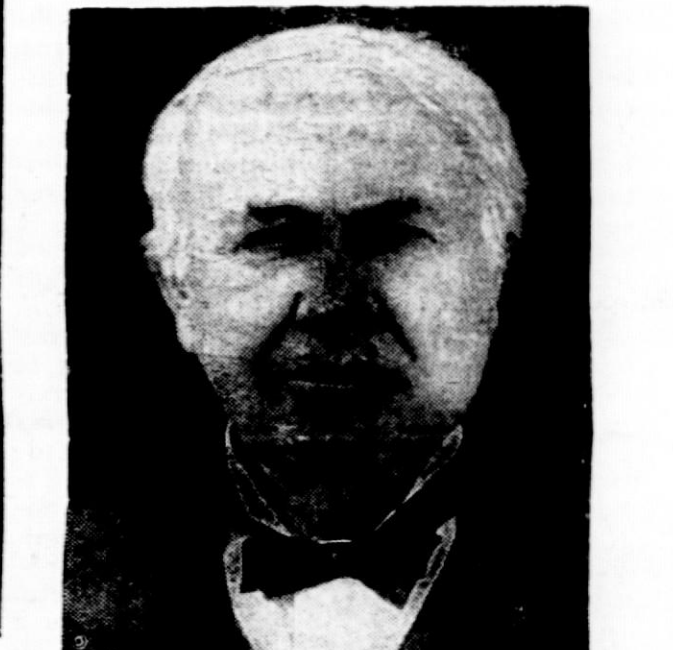
je bil avtomatični števec glasov — Toda z njim izumitelj ni imel sreče

Pred dobimi 70 leti, 1. junija 1869 je dobil Thomas Alva Edison prvi patent: na štetje glasov v zakonodajnih skupščini. Bodi takoj povedano, da Edison s tem izumom ni imel sreče. Bilo mu je ta, krat 22 let, pa je bil imel za seboj trd koš življenja telegrafista, ki se je potikal po Ameriki. O prvem Edisonovem patentu rade njegov življenjepisec S. Bryan.

Na Court Streetu je imel delavnico neki Karel Williams, izdelovalec električnih aparatov. Tam je bil Edison dobrodošel gost in s pomočjo Williamsovih delavcev je izdelal model svojega prvega patentiranega izuma. To je bil avtomatični števec glasov, za katerega je dobil 1. junija 1866 patent št. 90.646. Telegrafist Roberts je vložil v podjetje kapital 100 dolarjev, a za pravnega zastopnika si je Edison izbral Carolla Wrighta, ki je postal pozneje ravnatelj enajstega ljudskega štetja in je bil 20 let federalni komisar dela.

Namen aparata je bil olajšati štetje glasov v zakonodajnih skupščinah. Če je poslanec zasul gumb na svoji mizici, je aparat zabeležil njegov glas. Edison je mislil, da bi bila ta naprava prikladna za federalni parlament. Zato se je napotil v Washington, da bi pokazal svoj izum pristojni komisiji. Aparat je deloval brezhibno, toda predsednik komisije je izumitelju pojasnil, da je avtomatični števec glasov zelo neprikladen. Namignil mu je, da je eno izmed sredstev, s katerim lahko manjšina prepreči prenatrgljene sklepe parlamenta, obstrukcija, namreč zadrževanje in utrujanje večine z dolgovznimi govori.

s tehničnimi ovirami in brezupnimi predlogi. Obstrukcija bi pa bil avtomatični števec v škodo. Edison je potem sklenil posvetiti svoje sposobnosti samo izumom, po katerih bi bilo verjetno povpraševanje. Pozneje je skoraj vsako leto prinesel nov Edisonov izum. Toda povpraševanje po njih v začetku ni bilo veliko. Celo fotograf in električna žarnica sta se natekla na nezapiranje. Takrat je imel Edison že več sto patentov in polagoma si je jel utirati pot v svet. Omembe vreden je pa tudi njegov prvi izum, čeprav z njim ni imel sreče. Vsak začetek je pač težak.

Kritična starost pesnikov

Nemški listi citirajo angleškega pisatelja Johna Masefielda, ki meni, da je kritična starost pesnikov 36. leta. Pa ne samo pesniki, temveč tudi glabniki in drugi ustvarjalci ljudje umirajo pogosto v tej starosti. Masefield utemeljuje svojo trditve s statističnimi podatki. 36 let za duševnega delavca je tako rekoč že kritična starost, menda zato, ker je ritem življenja teh ljudi posebno napet. S svojimi lastnimi notranjimi plamenom se sežigajo, pravi Masefield.

Morda so v tej starosti že izpolnili svojo življenjsko nalogo. Če pa v teh letih ne umro, se izprememba njihovega značaja jasno pokaže. Tako nastane pri liriki v teh letih prelom, iz lirike postane epik, dramatik, esejist. Enak prerod v tej starosti vidimo tudi pri velikih slikarjih, tako pri Rembrandtu in Michelangelu, pa tudi pri glasbenikih, kakor so Wagner, Beethoven in Verdi. Ti moške so ustvarili svoja najboljša dela šele po 36. letu. Isto velja tudi za filozofe, izmed katerih imenuje Masefield Immanuela Kanta.

Vedeževalka toži lasničarja

Znana pariška vedeževalka, jasnovidka madame Olga d'Emma toži svojega lasničarja za 100.000 frankov odškodnine, češ, da ji je z električnim aparatom ožgalo na glavi, ko ji je delal trajno onduklajo. V utemeljitvi tožbe navaja, da je izgubila del svoje proroške nadarjenosti. Madame Olga d'Emma spada med naj-srečnejše pariske vedeževalke. Dočim živi večina vedeževalk, ki jih je v Parizu vednogo v katerikoli drugem vlemestu, v bedi in pomanjkanju v predmestjih in siromašnih okrajih, ima madame Olga d'Emma elegantno stanovanje in sreča jo povsod, kamor zahaja visoka pariška gospoda. Nekega dne je prišla k lasničarju, da bi ji osvežila trajno onduklajo. Lasničarjeva legenda je vključil električni tok v aparat. Komaj se je pa obrnil k drugi dami, je vedeževalka kriknila in omedlela. Lasničar je izkjučil tok in ugotovil, da ima vedeževalka na glavi nekoliko ožgano kožo, da pa opekline niso nevarne.

Legenda je bil pripravljen plačati vedeževalki primerno odškodnino za bolečino, toda ona je to odklonila. Toda čez 14 dni je potom svojega advokata vložila tožbo in zahtevala 100.000 frankov odškodnine ne za bolečino, temveč za izgubo pro-roških sposobnosti. Lasničarjev pravni zastopnik ugovarja, da je morala imeti svoj proroški dar oslabljen že pri prihodu v frizerski salon, ker ni slutila, kakšna ne-zgodba jo čaka tam.

Spanje in rast človeka

Navadno stišimo iz ust zdravnikov, da zdravno spanje podaljša človeku življenje. Gotovo je na tem nekaj resnice. Manj znano je pa, da spanje človeka tudi potegne. Točna opazovanja na otrocih so pokazala, da podaljša spanje telesno konstrukcijo povprečno za poldrugi centimeter. To seveda ne pomeni, da bi ob pravilni prehrani otrok zrasel vsak dan za poldrugi centimeter, ker bi sicer zrasel v enem letu za pet metrov.

V spanju pridobimo prihratek se namreč čez dan zopet izgubi, kajti telesno konstrukcijo potlačijo v prvi vrsti sama teža telesa navzdol. Saj tudi odrasli ljudje v spanju še rasto in sicer zraste človek v eni noči do 2,50 cm. Toda to podaljšanje telesa, ponavljajoče se v spanju vsako noč, vpliva blagodejno, kajti s sproščeno mišic in razbremenitvijo okostnjaka ob bre-mena težekega telesa človek noč za nočjo regenerira in obnavlja porabljene telesne sile.

Kozje mleko ni za dojenčke

O kozjem mleku se je že prej vedno trdilo, da ni primerno za dojenčke, ker ni zdravno. Zdaj je proučil to vprašanje temeljiteje K. Schwarzer na otroški kliniki v Göttingenu. Rezultat njegovih opazovanj pa potrjuje pravilnost starega naznanja. Tudi pri takih otrocih, ki so dobivali poleg kozjega mleka še materino, so nastale motnje v prehrani, anemija in manjša odpornost do nalezljivih bolezni. Tudi če so dobivali dojenčki vitamine, se niso razvijali tako dobro, kakor bi se bili, če bi bili dobivali kravje mleko. Schwarzer naglašja, da s svojim dognanjem nikakor noče omalovaževati kozjega mleka, ki ima svojo redilnost za odrasle, nikakor pa ni priporočljivo za dojenčke, kajti pri njih se pojavijo kot rečeno škodljive posledice.

OBOJE

— Danes sem srečal svojega prijatelja. — Kaj pa počne? Ali je oženjen, ali pa še vedno hodi na hrano v gostilno? — Oboje. Hodi v gostilno z ženo.

PRICAKOVANO PRESENEČENJE
Za mesto ms čerečata dva prijatelja, ki se že dolgo nista videla.

— Pojdi z menoj na pošto, brzojavico pričakujem, — pravi prvi.
Ko pa prideta na pošto, brzojavke se ni. Pozneje se vrne, toda brzojavke še vedno ni. Šele ko prideta na pošto tretjič, dobi prvi brzojavico. Odpne jo in prebdi:

— Za bojjo vojlo! Moja hiba je pogostejša.

Naše jadralno letalstvo v novi sezoni

V letošnji sezoni je pričelo delovati s polno paro — Uspehi so že lepi, čeprav se je sezona komaj dobro začela

Ljubljana, 1. julija
Vsak dan lahko prijatelji letalstva opazujejo na ljubljanskem nebu vse polno letal, bodisi vojaških ali civilnih. Vsako izmed njih hiti izpolnjevati svoje dolžnosti. Nad mestom opazi srebrni dvokrilnik. Nizko se spušta nad hise ljubljanskih meščanov in se ponovno dviga visoko pod oblake. To je letalo Aerokluba »Fizir«, ali kakor mu pravijo otroci s periferije »YU-PDL«. Zda pa zda opazi, kako se iz pilotскеga sedišča izproži roka, ki izpišuje kopico pisanih lističev na tla. Mladina vasa navdušena ugotavlja in ugiblje, kam jih bo veter zanesel. Obaljuje, da jih ne more ujeti, vseh, prav vseh. Toda kmalu je zabave konec in letalo poslušno uboga pilotov ukaz. V elegantnem lovu zapusti mesto in je kmalu že zopet na tleh letališča.

Komaj se je ozažje nekoliko umirilo, že ga prereže hrup močnega motorja. Iz njegovih zvokov na krilih spozna, da je naše vojno letalo. Potolčen si, ker si na jasem, da ni sovražnik. V drznih obratih lebdi nekaj časa nad mestom, nato pa zdrsne po modrem nebu proti letališču. Že misliš, da je konec tega prijetnega opazovanja, ko ti hrabri letalci pripravijo novo presenečenje.

Na nebu se pojavita dve letali skupaj, drugo za drugim. To morata biti dobra letalca, da si ves čas sledita v tako točni razdalji, si misli debelast gospod, ki začuden zre v čudni »vlak«. Obe letali letita z isto hitrostjo, istočasno obračata v levo in desno. Opazovalcevo oko se čudi! V tem pa pride mimo deček. Vidi se mu na obrazu, da ga zanima to, kar se odigrava 500 metrov nad njim. Ozre se na gospoda, ki se vedno gleda v zrak, ne da bi razumel to, kar je videl.

»To je jadralno letalo, gospod!« Ali ne vidite, da ga »Fizir« vleče za seboj. Privezan je na dolgi jekleni žici, ker sam ne more vzleteti v zrak!

Gospodu je rdečica zalila obraz. Sam nase se je jezil, češ takle frkolin si zna to razložiti. Jaz sem že toliko star, vsem svetovno vojno sem prebil v rovi, pa sem gledal kakor slepec, ki nenadoma spregleda. Nak, to mi pa ne gre v glavo!

No, pa se povrnimo k stvari! Tako se vsak dan, bodisi dopoldne ali popoldne, dvigajo naši hrabri letalci drug za drugim v višine. Naši jadralci so letos dobili na ljubljanskem aerodromu popolno šolo v letalski vpregi. Z dvema jadralnima letaloma neumorno vežbajo dan za dnem in gospodarijo po prostornem ozračju.

»SINIŠI SPORT« JE PRI NAS ŽE NA POTI K ZMAGOSLAVJU

Vsak dan lahko čitamo o novih uspehih naših jadralnih letalcev. Sicer so mnogo manjši od inozemskih, vendar pa za naša skromna denarna sredstva odlični. Pred kratkim je naš znan jadralni pilot G. Majdelj priletel iz Višnje gore v Ljubljano. Namen je imel leteti v letalski vpregi do Krškega, kjer je bil letalski miting. Med potjo sta oba letalca na višini kakih 1100 m zašla v močno razburkana zračna struja. Premetavanje je postajalo od minute do minute neznosnejše. Poleg tega pa je bilo zelo nevarno, da bi se žica zapletla v jadralno letalo.

G. Majdelj, ki je zapazil, da je tako letenje skrajno nevarno, se je odklopil od motornega letala in pričel iskati primeren prostor za pristanež. Pilot motornega letala se je vrnil v Ljubljano po bencin, nato pa se je vrnil nad Višnjo goro. Toda, ko se je vrnil, je bil razočaran. Jadralnega letala namreč ni našel nikjer. Bil je trdno prepričan, da se mu je kje pripetila nesreča. Ves zaskrbljen je po dvernem iskanju svojega tovariša odletel nazaj v Ljubljano.

Nad letališčem je napravil še krog, nato pa je presenečen zagledal pred hangarjem jadralno letalo, ki ga je zaman iskal na travnikih pri Višnji gori. Vesel je bil, da se je njegov tovariš srečno vrnil v Ljubljano. Seveda niso izostale prijateljske čestitke, ki jih je hrabri G. Majdelj pošteno zaslužil. Začuden motorni pilot je izpraševal, kako se je jadralce vrnil iz Višnje gore.

— bilo je prav enostavno, — je pravil skromni G. Majdelj. Našel sem mobilno dvigalo, se strujo in takoj sem dobil sijajno višino. Tedaj pa mi je nenadoma šinila v glavo misel, da bi poizkusil vrniti se v Ljubljano. Stisnjenih zob sem gledal ves čas na višinomero, ki mi je pokazal višino 2300 m. Struje so bil dovolj močne, da sem lahko preskakoval od oblaka do oblaka, ne da bi dosti izgubil na višini. Tako sem se naenkrat znašel nad ljubljanskim Barjem še kakih 1300 m visoko. Lotilo se me je veselje. Z zadovoljstvom sem zrl na svojega pokornega ptika, ki me je zvesto prinesel iz Višnje gore v Ljubljano. To je vse, kar imam povedati o svojem poletu.

Fenella Grayeva je vedela, da je mati Dereka Ellisona prišla, da bi ji sporočila svoj ukaz, strog in jasan. Ni ji bilo treba spregovoriti. Ta duh mrtve žene je vtisnil svoj ukaz v možgane živega dekleta: Napoti se k njemu!

Fenella Grayeva je še vedno sedela na svoji postelji, ko se je zunaj že jedlo dani. Zdelo se ji je, da so ji nekaj vzeli, da so ji vzeli del možganov, ali celo duše. Čeprav niti poprej ni bila povsem svobodna, je imela zdaj občutek, da je zdaj povsem v oblasti tega privida, ki se je bil pojavil in zopet izginil. S svojim prihodom je bil napravil iz nje svoje orodje, nekaj kar ni imelo lastne volje, čemur je lahko poveljeval in kar ga je moralo ubogati. Pojdi k njemu! Da, te zahteve ne more odkloniti, napotiti se mora k Dereku.

Po lastni volji se je bila pred meseci obvezala Betty Brodijevi. Nikoli si pa ni mislila, da jo bo mogla mrtva žena ukleniti s tako težkimi železnimi verigami. Ali je duh Betty Brodijeve že vedel, da je srce Fenelle Grayeve zapustilo Dereka Ellisona? Ali je bil torej v njegovem povelju tudi grozeči gnev?

Fenella je zadržala. Vedela je povsem točno, da bi naglo in neizogibno prihrumelo nad njeno glavo tisto veliko želo, o katerem je takrat govoril stari vedeževalec, če bi odklonila, kar ji je bilo zapovedano. Pa tudi če bi mogla, bi tega ne hotela več

To je dokaz skromnosti in zmožnosti naših jadralnih letalcev. G. Majdelj si je s tem poletom priboril pogoje za »Srebrni C« izpit.

Vendar pa ni to edini uspeh, ki ga je slovenski jadralce dosegel v začetku letošnje jadralne sezone. Tudi naš popularni učitelj in upravnik jadralne šole G. Stanko Raznožnik je dosegel lep uspeh v učiteljskem tečaju v Vrhu. Tu je dosegel višino 1610 m, kar dokazuje njegovo zmožnost.

Ta podvig je bil edini v tem tednu in tudi s tem se lahko ponaša slovenski jadralce.

Toda dolžnost mi veva pisati objektivno, zato moram omeniti tudi sijajne uspehe, ki so jih dosegli jadralni letalci iz Vrha.

Pred dnevi so bili izboljšani vsi naši državni jadralni rekordi, ki so se približali inozemskim tako zelo, da nam jih marsikatera država more zavidati. Akademik Tihomir Ilič se je dvignil s svojim letalom do višine 800 m. Na tej višini se je ločil od motornega letala in pričel v ostrih obratih krožiti pod ogromnim kumulom, ki ga je dvignil v višino 3000 metrov. Letel je proti Rumuniji, ter je na poti dvakrat dosegel višino 5000 m. Končno je radi pomanjkanja vzdušnih struj pričel iskati teren za pristanež. V svoje začudenje se je znašel na rumunskih tleh, odkoder se je pozneje telefonično javil upravi jadralne šole v Vrhu. S tem je dosegel višinski rekord, ki daleč nadkraljuje vse dosedanje naši višinske rekorde.

Drugi pomembni rekord je dosegel jadralce Slavko Lemešič, prav tako iz Vrha. Ta je startal s svojim letalom ravno, ko se je pripravljalo k nevihti. Jadral je vse popoldne in pristal šele pozno zvečer na Madžarskem. Preletel je pot od Vrha do Rimasombate, katere zračna črta znaša 361 km. S tem držnim poletom je Lemešič dosegel nov jugoslovanski državni rekord in izboljšal starega za več kot 200 kilometrov. Prejšnji rekord si je priboril upravnik jadralne šole v Vrhu G. Aca Stanojevič.

Vsi ti poleti so velike važnosti za naše jadralstvo, pa tudi mladi imajo velike in dobre zgledne v svojih učiteljih za borbo z atmosferskimi elementi.

Kakor v letenju samem, tako je tudi v delu naše jadralstvo pričelo novo pot k napredku. Po vsej državi se ustanavljajo dan za dnem nove jadralne skupine, ki si gradi svoja jadralna letala, da bi si s njimi osvojile naše svobodno nebo. Nove sile ustvarjanja so prevzele naše jadralce, da si neumorno prizadevajo dvigniti naše jadralstvo na višino inozemskega.

Kot najlepši primer take delavnosti naj navedem jeniško jadralno skupino. Ta mlada skupina šteje danes že preko 150 članov, ki so porazdeljeni v štiri grupe. Ti oddelki, ki nosijo svoja imena, kakor: »Pulex«, »Porocnik Malgaja«, »Kragulj« in »Stolc«, grade svoja letala in močeno

prednjačijo ostalim skupinam na Gorenjskem. Ob priložnost nove sezone bodo te grupe imele skupno že 7 letal, kar je veliko za tako kratko dobo obstoja. Jeseni so že lani poslane nekaj svojih članov v solo na Bloke. Letos pa jih nameravajo izučiti celo 60.

Zgraditi si nameravajo lastno letališče in hangar. Pa tudi z jadranjem na Karavankah bodo poizkusili. Ti eksperimenti pa bodo zelo dragi, zato si vrli jadralci prizadevajo, da bi si prihranili čim več denarja. Upajamo, da bodo v svojem poštvovalnem delu našli svoj uspeh in cilj.

Take jadralne skupine, ki obetajo največji delež k napredku našega brezmotornega letalstva, bi bilo treba vsestransko podpreti, ker le tako bodo mogle doseči in izpolniti svoj idealno zamišljen program.

Pa ne samo na Gorenjskem, temveč tudi v Gornji Radgoni so pričeli s plodnostnim delom. Ta jadralna sekcija je že pričela z aktivnim delom, čigar uspeh se je že pokazal. V kratkem bodo v Radgoni imeli že tri letala. Marljivi jadralci pa so se tudi že veščili v letenju samem in sicer na tako znanem Lomaškem bregu pod vodstvom agilnih članov mariborskega Aerokluba gg. Mirka Filipiča in inž. Vlade Hurneka. Mladim pionirjem iskreno zahvalo in še mnogo uspehov v bodoče!

Naši jadralci se bodo letos pomerili med seboj na drugih jadralnih tekmah v Mariboru. Te tekme se bodo vršile v okviru mariborskega tedna od 5. do 15. avgusta. Tukaj se bo zbrala vsa elita jugoslovanske jadralstva, da preizkusi svoje zmožnosti. Beograščani pa so odpotovali na jadralne tekme v Varšavo. Tam se je vršila vsakoletna konferenca »Istusa«, katere so se udeležili gg. dr. Anton Kubiš, mž. Bojan Čijan, major Miroslav Lodič in Milan Hetenji. Kot tekmovalca sta se prijavila G. Aca Stanojevič in G. Rosta Lakič, ki sta letela na domačem letalu tipa »Utrav«.

Z jadralno sezono na Blokih se bo število uspehov v našem jadralstvu že zopet povečalo. Z mnogimi žrtvami smo si ga ustvarili in še več žrtev bomo riskirali zanj, samo da bo doseglo višino, ki mu pripada in ki jo pravomerno zasluži.

Zavedajmo se vsi Jugoslovani, da je naša sveta dolžnost, da vsak in vsi doprinese svoj delež za napredek našega jadralnega letalstva. Od njega bomo imeli večne koristi, pa tudi varnost naše ljubljene Jugoslavije bo zagotovljena. Torej jadralstvu moramo posvetiti vsakogar malo več pažnje, kakor smo mu jo posvečali doslej.

Ponovno trdim, da smo dolžni, da ga podpiramo, širimo in mu dajemo priložnost, da se izboljša in izpopolni, ker le tedaj se bomo državi in letalstvu oddolžili za vse, kar nam nudita.

Torej držimo se vselej te gesla: Vsi in vsak za napredek našega jadralnega letalstva!

Poslednja produkcija drž. konservatorija Posvečena je bila pianistom iz šole prof. Janka Ravnika

Ljubljana, 1. julija
Včerajšnja produkcija je bila posvečena pianistom iz šole prof. Janka Ravnika in absolventki visoke šole S. Ivančičevi, gojenki prof. J. Foedranspergove. Izmed Ravnikovih učencev so nastopili Jože Osana, Olga Jelenc, Herta Seifert, Ksenija Ogrin in Edita Loger. Pri vseh se kažejo odličnosti Ravnikove šole, bodisi na tej ali oni razvojni stopnji; razlika je seveda po tehnični zmožnosti, ki z razvojem kajpada rase, in v vedno večjem poglabljanju v vsebinsko stran umetnin. Prav vsem pa je očitna sposobnost smiselne in estetskega oblikovanja tonov, motivov in tudi celotne skladbe, klasično zajeta uravnoteženost zunanega in notranjega, ki prehaja ponekod že v precizno dognanost; poleg tega znajo pravilno in učinkovito prilagoditi vsebinski interpretacijski moment, tako da so nudile podane skladbe vtis pravega razumevanja od strani izvajalcev. Takšno sintetično izoblikovanje je dokazal J. Osana v Mozartovi »Fantaziji« (c-mol) katero je muzikalno zelo poglubil, datje tudi O. Jelencova v Chopinovem »Nocturnu« in Ljadova valčku ter H. Seifert v dveh Debussyjevih skladbah, izmed katerih je tudi pravilno klorirano prikazala zlasti poslednji (Minstrel). Prav posebno pa so se zgoraj navedeni dosežki klavirske igre pokazali še pri K. Ogrinovi, ki je v Skrijablinovih preludijih izrazila poleg lepe tehnične obvladnosti še velik smisel za poglوبيv muzikalne vsebine, in pa pri E. Logerjevi, ki je v dveh Beethovnovih skladbah (Rondo v g-duru in »Eccosaies«) ustva

riha jasno, tehnično zelo izdelan in čustven enakovreden, pa fino razgiban muzikalni lik. Učenci J. Ravnikove šole kažejo za vestno stremeljnost in obetajo ugoden razvoj; med njimi je tudi nekaj močnih talentov, katerim je uspešna umetniška rast z enako resnim bodočim delom v nadaljevanju zagotovljena.

Absolventka S. Ivančičeva je zapela Ravnikov »Pozdrav iz daljave«, Schubertovo »Pastirsko tožbo« in »Radovedneč«, Mozartovo »Povsod pomlad se smeje«, Gretzjev »La Fautette«, partijo iz III. dej. Donizettijeve opere »Lucia di Lamermoor« in iz Rossinijevega »Seviljskega brivca«. O njenih sposobnostih sem pisal že pred kratkim o priliki neke produkcije. Ponovno naglašam, da razpolaga pevka z odlično tehniko, ki se uveljavlja zlasti v koloraturnih partijah (n. pr. pri Donizettiju in Mozartu); prav tako kaže v svojih podajanjih lepo stopnjo muzikalnosti in estetsko skrbno in smiselno oblikuje svoje glasovne vloge. Zdi se mi le, da ji pomanjkljiv glasovni volumen ne dovoljuje polnega razmaha njenih sposobnosti ter jo v kvantitativni izrazni moči več ali manj veže. Če bi imela tega v tolikšni meri kakor svoje tehnične dospelosti, bi ji pač morali upravičeno prerokovati najugodnejšo bodočnost. S tem pa nočem reči, da sprito njenih današnjih glasovnih sposobnosti in zmožnosti morda nima bodočnosti; verjamem, da se bo mogla uspešno uveljaviti, zlasti v koloraturnih vlogah, ki ji odlično odgovarjajo in pa v ostalih vlogah, ki ne zahtevajo posebnih dinamičnih in zvokov

no izraznih napetosti, ampak jim je težje, če na tehnični zapletenosti. Saj morem reči, da spada Ivančičeva v vrsto nekakih »virtuosnih« pevki in bo lahko na tem polju dosegala lepe uspehe. V tej smeri udeleževanja bo naša svoje pravo mesto in bo mogla lepo izpolnjevati svoje sposobnosti, kakršne stavi glasba tudi v tem pogledu. Pevko je odlično spremljal na klavirju dr. Danilo Svava in deloma violonist Kajetan Burger.

Z včerajšnjo produkcijo, ki je izpopolnila izbor naših nadarjenih konservatoristov, se je zaključil ciklus koncertnih prireditvev ljubljanskega drž. konservatorija. Ob zaključku ugotavljam, da prireditve niso bile samo kvantitativno obsežne, temveč so prav tako pokazale zelo lepo umetniško višino. Gojenci vseh šol so izvedli svoje programe skrbno pripravljeno in so živ dokaz rosnih prizadevanj, ki jih goji naš konservatorij in vzgaja s tem našemu glasbenemu življenju sposobne delavce, katerih dejatvovanja bodo njegov dvig v bodočnosti ugodno pospeševala ter dvigala. Letošnje produkcije zaradi svoje kvalitete naglašajo pomen konservatorija kot kulturne ustanove in dovoljujejo sklepati na vsestranski razmah slovenske glasbene tvornosti.

Strahopetni kopalci

Krško, 28. junija
Vroče poletno popoldne je v nedeljo privabilo številne kopalce na bregove Save. Med njimi je bil tudi 17letni Anton Pavlič, trgovski pomočnik iz Krškega. Dasi plavanja ne ve, se je z malim sandalom spustil po savskih valovih, kjer pa se mu je čimle prevrnil. Takoj se je oprijel prevrnjenega čolna, toda ta se mu je kmalu izmuznil izpod rok in Pavlič se je začel potapljati. Na kloce potapljalčevega se mladenčca se je zbralo na obeh bregovih lepo število gledalcev, izmed katerih pa se niti eden ni spomnil, da bi prišlo k potapljalčemu se na pomoč. Pač pa so kopalci hurokom kričali in njihovo kričanje je slišala tudi doma nahajajoča se absolventinja učiteljskega oddelka Krivce Marija, ki je hitro oblekla kopalno obleko in stekla k Savi. Ne da bi pomislila na nevarnost, je skočila v čoln in hitela Pavliču na pomoč. Toda ta, hoteč oprijeti se njenega čolna, je tudi tega prevrnil.

Vnela se je strašna borba in le hladnokrvnost gđ. Krivčeve je treba pripisati, da nista oba utonila. Končno se ji je le posrečilo spraviti Pavliča do mostnega opornika, odkoder so ga potegnili na most.

Strahopetnost kopalcev in gledalcev, med katerimi je bilo nad 30 moških, je zbudila med okoliškim prebivalstvom upravičeno ogorčenje, posebno ker je lani prav v takih okoliščinah utonil mlad Sokol šol Martin dva metra od kopalcev, ki so se bili prisrčno mu na pomoč. Za danes naj bo tem »junaškim« in »pošrtvovalnim« reševalcem priznane, drugi pa bomo objavili njihova imena in jih predlagali še za nagrado. Morda je tudi slednje vzrok, kajti včasih so se rešiteljem podeljevale nagrade, sedaj jih pa ni več, torej tudi reševanje ne vleče več.

Gđ. Krivčevi, naši poštvovalni in junaki Sokolci, pa iskreno priznanje in zahvalo k rešitvi mladega Pavliča.

Mnogo pa je krivo temu tudi neznanje reševanja med preprostim ljudstvom, zato je potrebno, da oblast takoj nekaj ukrene in pouči prebivalstvo, kako rešimo potapljalčevega se kopalca.

Iz Škofje Loke

— Poroka sokolskih bratov. V nedeljo sta se poročila dva vrli sokolska brata. Lastnik brivskega salona br. Erzenožnik Pavle se je poročil na Brezjah s sestro Nežko Grundnerjevo, v Škofji Loki pa je stopil pred oltar br. Poljanec Peter, ki je vzel za ženo gđ. Tončko Tavčarjevo. Mladenci obokoliškim paroma, ki ju cenimo kot vrle sodelavce v naši, čedalje bolj prekaljeni sokolski družini, naše iskrene čestitke!

— Nov grob. V ponedeljek popoldne je nastopila svojo poslednjo na škofoško pokopališče znana gostilničarka in posestnica na Mestnem trgu Kalan Urška, ali Kernova Urška. Pokopnica je dosegla starost 70 let. Morala je spričo svoje bolezni marsikaj pretrpeti, saj je bila bolna polnih 18 let. Njena gostilna poleg Sokolskega doma je bila svoje dni zbirališče loške gospode, pa tudi preproste ljudi, stva, saj je znala postreči Urška z izbrano, res dobro kapljico. Tok časa, pred vsem pa njeno bolehanje so odtujili ljudi, in gostilna je bila zadnje čase v najemu. Zanimi sprevid je pokazal, da je imela pokopnica mnogo znancev. Zolaj njeni duši!

— Karambol. V soboto dopoldne so se po mestu razširile vesti o hudem karambolu, ki ga je doživel škofoškoški trgovec povrtnine, sadja in zelenjavi G. Marjan Tibljaš se je odpeljal jutraj s svojim motorjem na Trato, ker je bil opozorjen, da prodaja tam neki kmet dobre češnje. Na Kolodvorski cesti, ob križišču pri Starem

dvoru, ga je doletela ne-reča. Križišče zaradi hitrega klavlja ni pregledno. Tibljaš je dajal znake s hupo. Vprav tedaj pa, ko je bil na križišču, se je pojavila pred njim limuzina iz Kranja. Tibljaš je sodel v srednji del limuzine in ji utrl ogradje. Sam je odletel na cesti. Avtomobilist je naložil Tibljaša na avto in ga nemudoma odpeljal v bolnico v Ljubljano, kjer so ugotovili, da poškodbe niso težke. Ponesrečenec je odšel v domačo oskrbo. Večja je gmoč na škoda.

— Jadranski sokolski zlet na Sušaku bo 15. in 16. julija. Sokolskemu članstvu je dovoljen na železnicih 75% popust. Zletni znač za telovadca stane 10 din, za netelovadca 15 din. Poskrbljeno bo za skupno prehrano in skupna prenočišča, vse kolikor mogoče po najnižjih cenah. Prijave sprejema tajništvo škofoškoškega Sokola do 30. t. m. Vsač prijavitelj vplača vso za zletni znač, 1 dinar za legitimacijo in prenočišče in prehrano, v kolikor bi na to reflektiral. Vožnja stane preko Ljubljane in Karlova 70 din. Podrobnejša navodila pri br. tajniku Zdravoi!

Iz Zagorja

— Vidovdanski kresovi so v torek zvečer zagoreli na številnih gričih naše doline. Sokolska družina je kurila svoj tradicionalni kres na letnem telovadišču, kjer se je zbralo številno občinstvo. V sredo dopoldne je bila v farni cerkvi slovesna maša v spomin za našo svobodo padlih junakov. Maše se je udeležila vsa šolska mladina naše doline, ki je imela zatem interne spominke svetčanosti, in predstavniki vseh javnih in zasebnih korporacij in ustanov.

— Lokomotiva je skočila s tira. Ko je v torek privozil večerni vlak št. 625 nekako v sredo med Zagorje in Trbovlje, je strojevodja opazil, da na lokomotivi ni nekaj v redu. Ko je stroj ustavil, je videl, da je zvezno kolesje iztirilo. Treba je bilo lokomotivo odklopiti, nakar je rezervna lokomotiva potegnila garnituro na zagorsko postajo in odtod po drugem tiru proti Trbovljam. Komisija si ni mogla razložiti, kako je moglo, da sta iztirila samo kolesi zvezne ose, ostala pa ne. Do ene ponoči so morali vsi vlaki ustajati na postaji. Šele potem so s žerjavi zamogli postaviti lokomotivo na tir in se je promet vrnil brez motenj.

Iz Slovenjgradca

— Železniške potrebe v Slovenjgradcu. Že dolgo opazujemo na naši železniški postaji rampo, ki je tako kratka, da se s težavo komaj dva vagona istočasno n. kladata. Par let sem opazujemo, da morajo trgovci leso po en ali več dni čakati na vrstni red, da morejo težke lesene kladke in slično nakladati na rampi; a deske in ostali rezan les, skorje itd. pa itak nima prostora, kar pa zelo otežkoča delo in povzroča nepotrebne večje stroške. Večkrat pride tudi do prepira in neprijetnega obračunavanja med trgovci samimi in tudi med uradnistvom, samo zavoljo tega, kdo bo danes ali jutri smel nakladati na rampi. Ako se temu ustreže, je nezaodvoljen zopet drugi itd. Pomislimo, da se to vse dogaja sedaj, ko prav za prav nimamo še nobenega prometa. Kaj pa bi bilo, če bi imeli reden izvozni promet? Ker bi podaljšanje rampe po naših informacijah bilo zvezano le z malenkostnimi izdatki, so naši trgovci že lani zaprosili in prosijo letos ponovno, da se naj rampa vžaj za 10 m podaljša. Upamo, da bo železniška direkcija vendar enkrat uvidela, da je to neobhodno potrebno. Dogaja se tudi, da morajo trgovci na naročene v. gone večkrat 2 do 5 dni čakati in se s tem ovira redni promet. Ker je naša postaja od Velenja do Dravograda ena največjih, je nujno potrebno, da dobi tovrstne v. gone v depot, kot je to običaj na drugih enakih postajah. S tem bi bili odpravljeni vsi nepotrebni nedostati v veliki korist našega trgovskega okolja in tudi železniške uprave same.

— Detektiv meglja. Dramski odsek Sokolskega društva Slovenj Gradec priredi javno ob 20. v Sokolskem domu, veseliogro, Jožeta Kranjca »Detektiv Megla«. Vesellogra nam bo prinesla par veselih uric. Zato drevi vsi v Sokolski dom.

— Kresovanje v slovenjgradski okolič. Slovenjgradca podružnica CMD podružnica SPD in Sokolsko društvo, pozivajo članstvo ter sploh vse narodno zavajajo občinstvo, da se udeležijo v torek 4. julija zvečer kresovanja v čast slovenskih blagovestnikov sv. Cirila in Metoda. Kresove bomo prižgali na Plešivcu (Uršji gori), na Rahtelu, na Kremžarjevem vrhu in na Veliki Kopli. Zažareli pa bodo tudi na raznih drugih vidnejših hribovih našega okolja. Ša. Zlasti v današnjih časih je potrebno tik ob naši severni meji, da pokažemo svojo narodno zavest. V primeru slabega vremena bomo kresovali 5. julija zvečer.

— RAZOKARANJE
— Dušica, na rokah te bom nosil.
— Na rokah, pravijo? Jaz sem pa mladi, da imaš avta.

Florence Riddellova:

Nevarna ljubezen

In Fenella Grayeva je vedela, da je mati Dereka Ellisona prišla, da bi ji sporočila svoj ukaz, strog in jasan. Ni ji bilo treba spregovoriti. Ta duh mrtve žene je vtisnil svoj ukaz v možgane živega dekleta: Napoti se k njemu!

Fenella Grayeva je še vedno sedela na svoji postelji, ko se je zunaj že jedlo dani. Zdelo se ji je, da so ji nekaj vzeli, da so ji vzeli del možganov, ali celo duše. Čeprav niti poprej ni bila povsem svobodna, je imela zdaj občutek, da je zdaj povsem v oblasti tega privida, ki se je bil pojavil in zopet izginil. S svojim prihodom je bil napravil iz nje svoje orodje, nekaj kar ni imelo lastne volje, čemur je lahko poveljeval in kar ga je moralo ubogati. Pojdi k njemu! Da, te zahteve ne more odkloniti, napotiti se mora k Dereku.

Po lastni volji se je bila pred meseci obvezala Betty Brodijevi. Nikoli si pa ni mislila, da jo bo mogla mrtva žena ukleniti s tako težkimi železnimi verigami. Ali je duh Betty Brodijeve že vedel, da je srce Fenelle Grayeve zapustilo Dereka Ellisona? Ali je bil torej v njegovem povelju tudi grozeči gnev?

Fenella je zadržala. Vedela je povsem točno, da bi naglo in neizogibno prihrumelo nad njeno glavo tisto veliko želo, o katerem je takrat govoril stari vedeževalec, če bi odklonila, kar ji je bilo zapovedano. Pa tudi če bi mogla, bi tega ne hotela več

odkloniti. Sam Derek ji je sporočil svojo prošnjo. Potrebna mu je, če jo imeti pri sebi in ona mora priti do njega, pa naj bodo s tem potovanjem združene nevarnosti še tako velike.

Od tistega trenutka so delovale misli Fenelle Grayeve z naglo točnostjo. Zda ni več poznala dvomov, niti strahu. Za to ni bilo več časa. V trgovskem okraju Tizigouna je bila še prej preden so jeli trgovci odpirati svoje trgovine. Nakupila je žganja, kinina, konserviranega mleka in mesnega ekstrakta ter naročila, naj ji vse to takoj pošljejo na dom Margaret Blaisove. Potem je pa odšla v vilo svoje prijateljice. Tistega dne jo je čakalo še mnogo dela. Pregledati mora ves mehanizem letala in kupiti dovolj bencina za dolgo pot. Jutri na vse zgodaj zjutraj hoče že poleteti v Nureg.

Sedeč v sobici Margaret Blaisove je pisala pismo Davidu Kentu. Bilo je dolgo pismo, polno ljubezni in poguma, v katerem mu je vse pojasnila. V njem je bilo pa tudi slovo in sicer slovo za vedno, kajti Fenella si ni prikrivala, da ni skoraj nobenega upanja, da bi se vrnila iz trdnjave Nureg. Morda ji Betty Brodijeva veleva, naj se napoti tja in ubogaj Derekom. Na pot pa mora kreniti, mora jo ubogati.

Pustila je pismo tudi Margaret Blaisovi. V njem ji je pojasnila, kaj namerava storiti in opravila vse, kar je bilo potrebno, da si je izposodila iz pisalne mize zemljevid, po katerem hoče leteti. Pismu je priložila ček na svojo londonsko banko, s katerim je plačala Margaret Blaisovi letalo.

Potem je pa vzela ključ od lope, kjer je bilo shranjeno letalo in se vrnila v hotel Continental. Tistega večera je legla zgodaj k počitku, budilko

pa je navila na uro pred jutranjo zarjo. Telesno in duševno utrujena je hitro zaspala.

Spala je pa komaj pol ure, ko se je nenadoma zopet zdramila. Imela je čuden občutek, da v svoji sobi ni sama. Prvi hip jo je obšla groza. Mar se je vrnila k nji Betty Brodijeva? Kaj groznega ji hoče zopet povedati? Sedla je na posteljo in se zagledala v poltmo. Ob vznjožju njene postelje je stalo nekaj, nekakšen obraz, ki se je premikal, se ji bližal in jo ogovoril:

— Miss Grayeva! Miss Grayeva! Oh, ne bojte se me!

Toda čisto gotovo to ni bil duh, to ni bilo povelje duha, kar se je zdaj oglašilo v njenih hladnih možganih. Zdelo se ji je, da prihajajo te besede iz živih, drhtenih človeških ust.

— Kdo ste? Kaj hočete? — je vprašala.

Toda zopet jo je obšel strah, ko je neznanec v temi stopil korak naprej in jo se je začel v nočni tišini zašepetani odgovor:

— Jaz sem ti, Vanda, Vanda ben Gamma.

Fenella se je stisnila k steni in prestrašeno zrla v temo. Kaj je res prokleta v svoji usodi, da jo prihaja mrtva še enkrat strašiti ponoči? Tega ne more več prenesti, zbledeti mora.

— Oh, iz

MALI OGLASI

Beseda 50 par, davek posebej Prekliti, izjave beseda Din 1.—, davek posebej.

Za pismene odgovore glede malih oglasov je treba priložiti znamko. — Popustov za male oglase ne priznamo.

Blago za pohištvo, vedno najnovejši vzorci v veliki izbiri kupite pri **SEVER**, Ljubljana — Marijin trg 2

RAZNO

SLADOLED

prvovrstne kakovosti, kasate in spumone nudi slaščičarna

ZALAZNIK

Stritarjeva ul. — Stari trg Prepričajte se o kvaliteti!

50 PAR ENTLANJE
azuriranje vezenje zaves, perila, monogramov gumbic
Velika zaloga perja po 7.— din
Juhjanas, Gosposvetska c. 12
3. T

Okasa tablete

Pri
spolni slabosti
poskusite

OKASA

tablete za
moške
100 tablet Din 220.—
proti povzetju
Dobijo se v vseh lekarnah.
Zastopnik:
Lekarna Mr. Rožman Miroslav,
Beograd — Terazije 5
Ogl. reg. S. Br. 5846/39

MALI OGLASI

»Slovenskem Narodu«
Imajo
siguren uspeh!
Beseda 0.50 par.

PO PRIZNANO NIZKIH CENAH
si nabavite najboljšje moške obleke, perilo in vsa praktična oblačila pri **PREŠKERJU**, Ljubljana, Sv. Petra cesta 14
1. T.

SALAMI, SIR
konzerve, sardine, čokolada, bomboni, vse za turiste pri I. Buzzolinu, delikatesa, Lingarjeva ulica. 2091

VINO
viško belo in črno 10.—, cviček 10.—, dingač 12.—, župka ružica 12.—, pri odjemu 5 litrov 10% popusta. Na željo dostavi na dom vinska klet Mencinger, Sv. Petra c. 43 na dvorišču. Tel. 22-33.

LETOVIŠČE IN KOPALIŠČE
Ivo Sorli, Gorenja vas — Poljanska dolina, se priporoča. 35/T

LETOVIŠČARJEM
se priporoča restavracija »KRONA«, škofja Loka. 2117

MALINOVEC
pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Nebotičnika«.

DAME POZOR!
Mesec trajnih kodrov. Cela glava din 50.—, dijakinje din 40.— Vam naredi garantirano dobro z najnovejšim aparatom samo frizerski salon Mirko Zaletel, Tržaška c. 4. 2114

PEKARNO
oddam v najem za takoj na zelo prometnem kraju. — Vprašati: Vojko Šribar, Litija. 2120

Če suši ti žela slino, če si truden in zaspan, pridi k nam, kjer dobro vino sveže pivo je vsak dan.

Tam na vrtu pod kostanjem kaj prijetno se sedi, med harmonike igranjem čas ko burja odhiti.

Če ti je sedenje tuje — zlate žile se bojiš — pa balinaj, prostor tu je, ali glej, da ne zgubiš!

Drevi otvoritev vrta. Priporoča se **GOSTILNA** pri **PETRUŠKI**, Tržaška cesta 4. 2119

Zaradi preureditve mlina se prodaja več železnih koles ter zraven spadajoče preslice, nato par umetnih kamnov, zunanje železno kolo, ventilator in še nekaj spadajočih delov, ki si jih kupec lahko ogleda pri Kovačiču Fr., mlinarju, Novo mesto. 2123

SLUŽBE

1000 DIN
zastužite mesečno doma, ako kupite ročni brzopletni stroj. Dajemo material, prevzemamo blago. Pišite »Anos«, Maribor. 22/M

ISCEM KUCHARICO
marljivo, ki tudi vse drugo v ali sama dela. Plača 300.— Vprašati: Heinritz, Petrinja. 2121

Na morje!

KAŠTEL STARI PRI SPLITU

Gostilna Radun tik obale in pristanišča. — Izborna dalmašinska in slovenska kuhinja. — Penzion z dobrim vinom din 40.—. Električna, vodovod, sobe z razgledom na morje.

Halo!

Če hočeš dobre čevapčice in različne dobite — moraš v restavracijo »ROŽNA DOLINA« priti. Vsako nedeljo **odojak** in **jagnje** na raznju.

Razna sortirana vina. — Lep senčnat vrt. Dve balinišči.

Točno in solidno tam postrežejo te pridno! Sprejmejo se abonenti na dobro domačo hrano.

Za cenjeni obisk se priporoča

Slavko Gačnik

restavracija »Rožna dolina« — Marn

MOTORJI

za dolge in prijetne vožnje z malo uporabe bencina, odporni proti slabim cestam, zelo moderne konstrukcije, ocenjeni so kot najbolj izpopolnjeni motorji v vseh kategorijah, le »Triumph« motor, 150, 200, 250, 350 ccm, mali motorji pa »Dürkopp«, na starter ali pa na pedale, pri trvdki **TRIBUNA F. BATJEL, LJUBLJANA**, Karlovska c. 4 — Podružnica Maribor, Aleksandrova c. št. 4 — Prospekti franko.

PREŽIVŠENA IN ZAHTEVANA od 1895 L

Cenjenemu občinstvu naznanjam, da otvorim v sredo, dne 28. t. m. **slaščičarno**

„Konfizerija“

v Prešernovi ulici 2 (poleg trgovine s čevlji »Astra«) Priporočam vse vrste svežih slaščic ter dnevno sveži

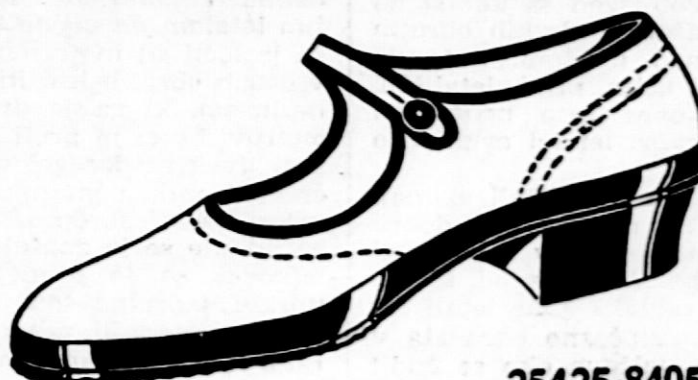
sladoled

Za obilen obisk se priporoča **T. Tomovič, Maribor**

PLATNENA OBUTEV

za poletje je
NAJPRIJETNEJŠA

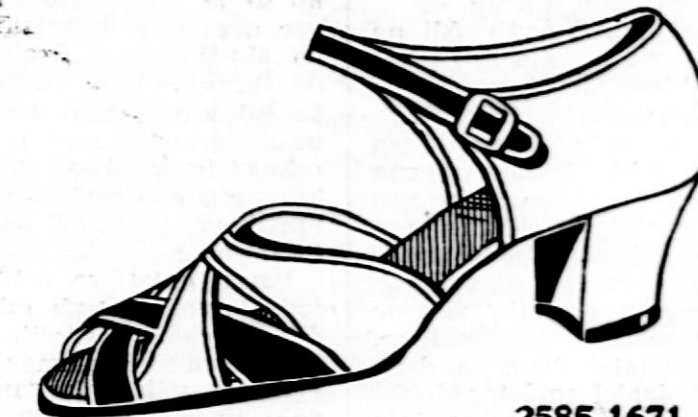
25

25425-8405

Udobni čevlji iz močnega angleškega platna z gumijastim podplatom in peto.

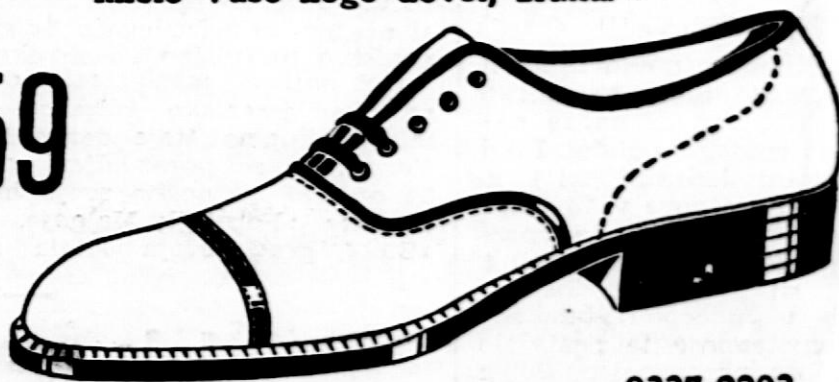
59

2585-1671

Poleti potrebujejo noge čim več zraka! V teh čevljih iz belega in rdečega platna bodo imele Vaše noge dovolj zraka.

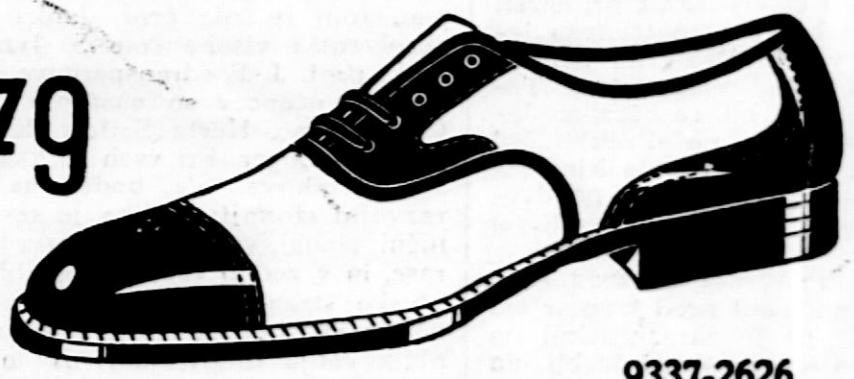
59

9337-2203

Gospodom dobro pristojajo k novi obleki ti fini čevlji iz belega ali sivega platna.

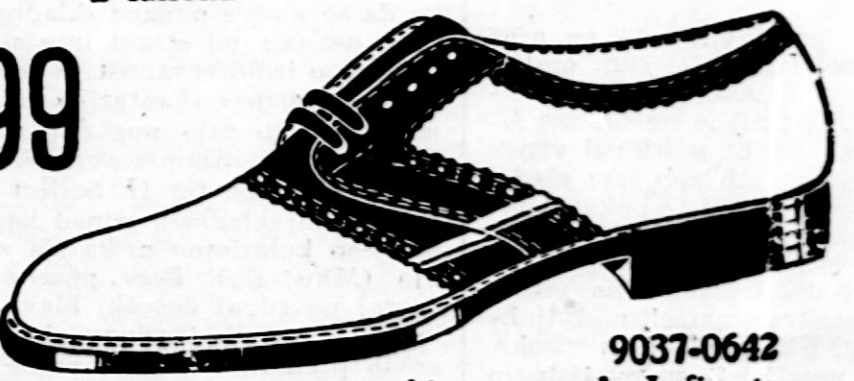
79

9337-2626

K poletni obleki najbolj pristojajo ti čevlji iz belega ali sivega platna kombiniranega z lakom.

99

9037-0642

Moderni poletni čevlji za gospode. Iz finega lanenega platna kombiniranega z usnjem, z usnjenimi podplati.

99

9037-0643

Novi model! Udobni čevlji za poletje iz močnega platna, kombiniranega z rjavim boksom, z usnjenimi podplati in peto.

Bata

Umrl nam je naš zlati papa
dr. Franc Derganc
šef-primarij, v pokoju, rezerv. sanitet.
kapetan in slovenski pisatelj

Našega zlatega papana bomo spre-
mili k Sv. Križu v nedeljo 2. julija
ob 16. uri z našega doma, Komen-
skega ul. št. 4.

V Ljubljani, dne 30. junija 1939.

Heda rojena Tauber, soproga;
dr. Franc, Hedi, dipl. phil.,
dr. Mirko, dr. Kristijan; Zofka
dipl. pharm., Viktor, cand.
med., Martina, stud. pharm.
otroci in sorodstvo